

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGEN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SONDAGEN DEN 17 JANUARI 1915.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTOR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

EN FURSTLIG SYSKONGRUPP.

Ofvanstående vackra ungdomliga fyrväppling, som samlats kring bilderboken, utgöres af vårt kronprinspars fyra ättlingar; de äro från vänster: prinsarna Sigvard och Gustaf Adolf i bakgrunden, de båda främre: prins Bertil och prinsessan Ingrid. — Ateljé Jæger foto.

● DET HELIGA UPPRORET. ●

FÖR IDUN AF

ELLEN KEY.

KVINNORNA I ALLA LAND HA nu en jul bakom sig sådan ingen af de nu lefvande förut firat. Vi äldre ha visserligen mer än en gång hört julhälsningen om frid på jorden ljuda öfver en värld, där krig någonsstädes pågått. Men ingen har bevitnat ett så blodigt hån mot julens budskap som det nu pågående världskriget. Måne någon oblandad julglädje varit möjlig för andra hjärtan än de små barnens?

För oss svenskar har i år julglädjen framförallt bestått i tacksamhet för att julfrid hvilat öfver vårt land; att blod ej färgat Julesnön, att brand ej stigit mot julhimlen, att de hundra-tusen hemmen alljämt kunnat samla sina medlemmar omkring gamla julseder och kära julminnen.

Men de kvinnor, som i år gjort jul i de svenska hemmen, ha ej kunnat känna den barnalika, hela hjärtat vidgande julglädjen. När de fyllt skåpen med helgdagskosterna, när de fejat arfklenoderna, när de kransat familjeporträtten, då ha de med svidande sinnen tänkt på alla dem, hvilkas arfskatter äro ödelagda och som ej längre äga något tak, under hvilket familjens medlemmar kunna samlas till festligt samkväm. Husmödrarna på landet, som hålla sin vänliga hand äfven öfver husdjuren, ha icke kunnat måna om dessa för julen utan att minnas alla de familjer, som fått dessa sina trogna vänners brända, skjutna eller på annat sätt hemfallna åt ödeläggelsen. När kvinnorna sett strålande barnansikten och mjuka barnhänder sträckas mot julgranen, ha deras egna ögon blifvit låreskumma vid tanken på de många tusende barn, som blifvit slitna från sina anhöriga, hvilka nu i bittraste försviflan söka utrona barnens öden. När våra kvinnor sett de från olika håll hemvändande männen bänkade vid julbordet, ha de ej kunnat besvara deras vänliga blickar utan att känna sina hjärtan värka. Ty de ha sett framför sig de otaliga kvinnor, som i samma stund suttit stirrande mot tomma platser, platser, som aldrig skola fyllas eller fyllas med krymplingar och sjuklingar. Och har kvinnan smekande lutat sig öfver något gammalt hufvud, då ha tårar droppat ned öfver de hvita håren vid tanken på alla de åldringar, som under vilda stridsnätter stapplat ut från hem, där de lefvat i trygghet och välfärd, för att nu gå tiggarens och flyktingens väg.

Där barn ha funnits — barnen, som behöfva leenden — ha kvinnorna kanske funnit styrka att le. Men hvem har annars förmått det, ifall hon icke varit bland dem, som ej kunna känna för annat än sin egen trängsta krets?

Nu ligger julen bakom oss och det nya året omedelbart framför oss. Såsom aldrig förr uppfylles den gamla nyårspsalmens ord om det gångna året: att det blef

som ett skepp af stormen kastadt plötsligt mot en okänd strand.

Hvem anade vid 1914 års början i hvilken värld vi vid årets slut skulle befinna oss? Måne ens de, som förberedde världskriget, förutsågo dess fasor? Måne de då haft mod att lössläppa dem?

Och ännu kan ingen ljusning skönjas ifråga om sorgspelets upphörande. De, som hop-

pas att freden, som kommer att slutas, måtte bli en verklig, synas mig tyvärr sakna goda grunder för sitt hopp. Det blir först efter freden, då den folksjälarnas högsparing som krigstillståndet medfört, naturnödvändigt slappas, som det ytterst långsamma arbetet för freden kan äga framgång. Den mäktigaste delen af detta arbete blir den medelbara, den som sker i och genom erfarenheten af krigets verkningar på folkens lif i deras lycka. Dessa erfarenheter måste för de europeiska folkens vidkommande undergräfa det vanetänkande, som slöder dogmen om krigens nödvändighet och samhällsgagn.

Det sätt, på hvilket kvinnorna inom sig bearbeta erfarenheterna, efter som under kriget, blir af stor betydelse för fredsrörelsen. Kvinnornas tankar och känslor kunna bli ett strömdrag, som underifrån bryter upp de isar, vanetänkandet lagt öfver den manliga känslan för och åskådningen om kriget. Den enda ljusstrimma, som nu kan skönjas, är just kvinnornas begynnande hat mot kriget. En österrikisk mor — med sin tjuguårige son i fält — skref nyligen:

Es trügt mein Herz so schwer
An dem blutigen Weh dieses Krieges;
Es wird nicht heiter, nicht froh
Von keiner Kunde des Sieges.
Ich hör nur die Thränenströme
Aus Augen von Bräuten und Müttern;
Das Schluchzen des Gottes der Liebe —
Oh! mög' es die Welt erschüttern!

Kvinnornas heliga uppror mot kriget blir en af de många vägarna fram till den visshet, hvilken en gång kommer att framtinga den fredförande politiken: vissheten att, hvad än folken genom ett nutida krig kunna vinna, aldrig kan det uppväga hvad de genom kriget förlora. Om krigen utkämpades af de urartade inom folken, då finnes någon mening i talet om krigets makt att höja nationerna. Men emedan krigen utgjuta det bästa blodet, bli krigen folkfördärliga i den grad att — om icke kvinnorna vore uteslutna från krigstjänsten och sålunda det bästa blodet åtminstone på kvinnosidan fortplantades — vore redan ur synpunkten af folkmateriallets beskaffenhet ett krig som detta ödesdigert äfven för de segrande folkens framtid. Här är ett af de områden, på hvilket kvinnorna måste börja sitt uppror mot villoläran om kriget som en rastegrande och samhällsbyggande makt. Men först och främst måste kvinnorna börja striden på det område, där de hittills så sorgligt försummat den, nämligen uppfostrens.

För att öfvervinna krigets anda måste mödrarna redan i barnens spädeste ålder lära dem att rätt måste vara grunden för all makt, och att makten kan häfvas utan hjälp af knytäfvarna. Hur ofta får ej "storebror" rycka till sig "lillebrors" leksak, emedan storebror är "äldst" — eller lillebror kinkar sig till storebrors, emedan lillebror är "minst"; är modern själf klok nog att försvara hvarderas rätt, så hjälper detta dock föga om barnen i regeln öfverlåtas åt vårdarinnor, hvilka hundra gånger låta det ske, som modern tio gånger är i tillfälle att beifra. Det är droppens ständiga fall, som urhållkar stenen; det är den otaliga gånger upprepade erfarenheten, som slutligen kommer ett rättsbegrepp att ingå i kött och blod. Det är ett aldrig felande motstånd, som småningom tämjer vilddjuret i barnanaturen. När barnen växa till, måste modern lära dem att den ömsesidiga hjälpen är en naturlag lika visst som den ömsesidiga striden. Framför allt måste den vissheten lefa i de ungas sinnen: att de största hjältarna voro de, som stridt för att hjälpa andra, ej de som stridt för makt och ära. De måste förvisas om att seger icke bevisar, att den sak man kämpade för var god, ej heller nederlag att den sak, man gjorde till sin, var dålig. Men först och främst måste uppfostrarinnan hos sig själf besegra maktlust och hämndlust, innan hon kan rena sina barns själar från dessa lidelser. I vårt land, liksom nu i de krigförande landen, har fosterlandskärleken tyvärr visat allt för mycket af den afvigside, hvars fula färger äro förhäfvelse och hat. Så väl hos oss som hos de nu stridande folken ha många barnasjälar blifvit förgiftade genom sina föräldrars politiska lidelser. Hvilken riktning dessa än äga, är faran för barnen lika stor. De fredsälskande kvinnor, som frukta krigsleken, ha af denna föga att befara, men dess mer af de vuxnas andliga inflytande. Så länge krig finnas, komma gossar att leka krig, lika visst som de på landet leka ladugård. Endast när de vuxna bruka krigsleken som medel att uppegga "krigarsinnet", då blir leken farlig för fredskänslan.

Härmed stå vi inför det svåraste problemet för fredens folk: det att från försvarsviljan skilja krigslusten, att hålla den förra lefvande utan att hetsa den senare. Erfarenheten visar dock att kloka uppfostrare kunnat lösa problemet, som tillsvidare hör till dem, hvilka icke kunna kringgås, eftersom försvarsvilja och försvarsduglighet ännu äro livsvillkor för folken.

Men kvinnorna måste ej allenast möta det nya året med den heliga viljan att — såsom aldrig förr — hängifva sig åt fredsarbetet inom själarna. Nej, de måste äfven samla sig i viljan att åt sig vidga det område, där de kunna låta rätten vinna segrar öfver våldet. Och för att göra detta, måste de gå till strid mot den uråldriga uppfattningen af mannens och kvinnans motsatta livsuppgifter. Denna uppfattning framträdde mycket naivt i en af årets jubilder. Konstnärligt sedt var denna alldeles värdelös, men den gaf mer att tänka på än många värdefullare verk. Den visade en soldat på post i en snöig skog, där han i en ljusring ser bilden

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 9.—
Halft år.....	3.50	Halft år.....	4.50
Kvartal.....	1.75	Kvartal.....	2.25
Månad.....	0.75	Månad.....	0.90

Iduns Byrå o. Expedition, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 86 59. Allm. 43 04.	

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser:
25 öre efter text.	30 öre efter text. 35 öre
30 öre å textsida.	å textsida. 20 % förh.
20% förhöjning för särsk. begärd plats.	för särsk. begärd plats.

af det fjärran hemmet, där hustrun och barnen äro samlade vid julgranen, gossen i krigsmundering, flickan med sin docka på armen. Båda sålunda närande de känslor, som en gång skola göra dem till hvad mor och far nu voro: en sorgjande hustru, en döden bidande soldat! Sådan har arbetsfördelningen varit genom årtusenden. Kvinnorna ha gifvit lif, männen ha tagit hvarandras; kvinnorna ha bildat hemmen, männen försvarat de egna och ödelagt andras. Denna ordning har syntes människorna så naturbestämd, att de ej tänkt på att rubba den.

Och visserligen vore det till släktets olycka om den arbetsdelning upphörde, genom hvilken kvinnan blef den mer inåtvända, mannen den mer utåtvända samhällsarbetaren. Men vilja vi dana en ny värld, där man icke forslätter den gamla kretsningen: att kvinnorna föda och fostra nya lif för att dessa på slagfältet skola förödas, då måste kvinnorna resa sig upp i samlad vilja att göra slut på det tillstånd, som århundrade efter århundrade åt deras modersömhet och modersmödor gifvit ett så meningslöst mål. Det är vanveft att under freden söka fostra ett allt lifsdugligare släkte för att låta slagfältens massgrafvar bli slutet på dessa lif.

Men förnuft är att ge folkens föflan allt mänskligare former. Förnuft är att arbeta fram ett tillstånd, där folkens rätt skyddas af en makt, som brukar lagens, icke våldets, medel. Förnuft är att kvinnorna bli medbestämmande i det land, åt hvilket de föda och fostra det nya släktet.

De värden, som nu hånfullt kallas feminina — eftersom maktläran blyges att ge dem deras rätta namn, kristliga, i samma anddrag, som den förkastar dem — voro under kristendomens liffulla skede verksamma för att minska våldet. Skola dessa värden åter få värde mot våldet, då kan det endast bli genom att kvinnorna vinna makt att ånyo göra dem verksamma. Och ej blott inom själarna, nej, vid samhällenas uppbyggande och sammanbyggande till högre former.

Under det fasans år, som med sina blodiga trasor svinna in i det förflytnas natt, har en tilldragelse ägt rum, som för mig blifvit en symbol af framtidens möjligheter.

I Rom samlades under oktober ombud från 55 stater — bland dem alla de krigande — för att hålla den sedvanliga internationella landbruksvetenskapliga kongressen. Under det jorden valnades med blod, göddes med lik, sönderlets af granater, var det omsorgen om modernärningen, som midt under världskriget samlade medlemmar äfven från de stridande folken!

Den dag skall komma, då omsorgen om modernskallet på samma sätt skall samla representanter för mänskligheten. Ej heller då skola nationella stridigheter hindra en enig samverkan för att gifva lifvets båda stora, uppehållande och bevarande makter — modern som jorden — deras centrala plats i samhället.

Länge nog ha mödrarna varit behandlade som jorden. Jorden, som skulle tåla allt och dock outtröttligt gifva. Längesedan lärde mänskligheten att detta är ett misstag i fråga om jorden. Så länge kvinnornas tålmod varar, begå männen samma misstag i fråga om kvinnorna, hvilka låtit sin yppersta kraft missbrukas i det oändliga. Men detta krig närmar snabbt kvinnorna till gränsen af deras tålmod.

Kvinnorna — liksom jorden — ha krig efter krig visat sin makt att förnya hvad kriget förödde.

Så skola de äfven denna gång göra. Men manne, som förr, utan förbehåll? Manne ej under det år som gått, det år som kommer, hundratusende kvinnor skola vakna till visshet om att det är deras fosterländska plikt att skaffa sig rätten att i sin mån leda de öden, som skola öfvergå dem och deras barn? Att männen ensamma ej kunna det, borde år 1914 sent omsider ha bevisat — männen själfva!

När kvinnorna vunnit sin medbestämmande makt, kommer den lefvande, mänskliga kraften, som nu hejdlöst offeras för s. k. statsändamål, att bli statens högsta värde. Att bevara, stegra, förädla denna kraft blir statsklokhetens främsta uppgift. Därmed blir också fredsfrågan brännande verklig och politiken måste inriktas på att lösa dessa problem i stället för att som nu inriktas på rustningsstäfningar.

Detta är den enda strimma af ett framtidshopp, jag kan varsna vid mötet med det nya året. Och hoppet hvilat på ingen annan grund än min syn på kvinnonaturens innersta kraft. Bli icke moderlighetskänslorna genom detta krig så kränkta, att de leda till massresning mot kvinnornas rättlöshet, då vet jag icke hvarifrån frälsningen skall komma. Folkens bestånd och blomstring är det hopp, för hvilket männen nu ge sina lif. Kvinnornas mål är detsamma, men de bli allt vissare om att mänskligheten måste söka nya medel att nå det målet.

Kvinnorna äro ej ensamma om den vissheten. Män finnas, ej endast kvinnor, hvilka tro att släktets lika väl som de enskildas mål är fullkomning. En hvar har först och främst att arbeta inom sig själf för friden på jorden. Men fattig är den, som inför jordens strid nöjer sig med den diktarmaning, en af krigets evighetstroende nyligen uppreat:

"I din egen barm du flykte
och slöt frid med världen där."

Den lifsstegring, som hvar och en enskild erfar, då han sålunda slutit fred och befriat sig själf från hårdhetens och misstrons, hatets och hämndens lifshämmande inflytande, samma lifsstegring komma folken att uppnå, när deras lifsvilja ej längre lider under liknande hämningar. Om vi än aldrig kunna tänka oss ett folks själ lika ren från låga lidelser som en enskild själ genom själfarbete kan bli det, så måste vi dock alla — i den mån vi älska vårt hem, vår krets, våra meningfränder, vårt land — arbeta på ljusets seger öfver mörkret. På intet bättre sätt kunna vi sluta detta lidandets år än genom att uppljffa våra hjärtan till den stora, stränga och stärkande känslan af samansvar med vårt släkte.

Kvinnan har af ålder varit samhällsbevarande, konserverande: hon har hållit på de gamla värdena och med rätta. Men i hvarje nu stå vi på en brygga, som kan förena det förflytna med framtiden, så att vi finna vägen till båda. Många ha nu rifvit bryggan framför sig, så att de endast kunna komma tillbaka. Och visserligen finns ypperliga människor bland dessa, som sålunda stannat i det förflytna. Men de kvinnor — liksom de män — hvilka lägga bryggan fast mellan det som var och det som skall varda, äro de som folket bäst behöfver. Det är dessa, som göra till sin den Geijerska nyårsångens visshet: "Framåt — så är ditt ödets bud". Och ej endast ditt, men ditt folks och ditt släktes!

"Mer än någonsin öfverlygade."

L. K. P. R:s tolfte centralstyrelsemöte.

ANDSFÖRENINGENS NU AFSLUTADE centralstyrelsemöte i Stockholm har gifvit ett kraftigt bevis på att rösträttskvinnorna lika litet i Sverige som annorstädes brännt sina fanor utan tvärtom hålla dem högt och modigt gå framåt, "mer än någonsin öfverlygade", som det heter i centralstyrelsens kommuniké, om rösträttskraftvets berättigande.

När representanter för lokalföreningar öfver hela landet nu sammanträdde till den årliga öfverläggningen i Stockholm, möttes de af ordförandens försäkran — sedermera bekräffad af sekreterarens mera detaljerade redogörelse — att föreningen som helhet väl stått emot de politiska ovädrets påfrestning och nu icke längre behöfde rädas för några stormar.

Af det missmod som man kunde väntat sig bland rösträttskvinnorna efter svikande af förhoppningar, som de ställde på verkan af sin stora opinionsyttring, märktes ingenting. Kvinnorna ha liksom fått längre sikt. Ett tillfälligt bakslag betyder ingenting för dem, som för hvar dag få en allt starkare känsla af att kvinnornas inflytande svårligen saknas och behöfves i en värld, där ett krig som detta kan rasa under månader och att rum måste beredas detta inflytande i det nya samhälle, som skall dansas ur det gamlas ruiner.

I öfersikten af rösträttsföreningarnas arbete under året, fick nödhjulsarbetet denna gång ett stort rum. Kvinnorna ha öfverallt, ögonblickligt och frivilligt gifvit sina krafter, de ha, som doktor Petrini i sitt föredrag uttryckte det, icke behöft någon tvångskommandering till fosterlandets tjänst. Men medan de arbetat med krigsutrustning och nödhjulsarbete i olika former, ha de blifvit allt klarare öfver nödvändigheten att de få inflytande och möjlighet att vara med om lösandet af den sociala frågan, öfver nödvändigheten att de bakom sin afsky för kriget och sin fredsvilja kunna sätta politisk makt.

Med dessa känslor möta rösträttskvinnorna den ovissa framtiden. Detta att deras krafter varit och äro upptagna af arbete, som befinnas af krisliden, hindra dem icke att arbeta för sitt framtidsmål. De ämnar fortsätta sitt upplysningsarbete som vanligt och sin politiska agitation som de dock icke mera vända mot riksdagen, efter som de anse det lönlöst, utan mot dem som välja riksdagen, och dit höra ju så långt det gäller första kammaren indirekt äfven kvinnorna!

Ellen Key lägger i den artikel som står att läsa i dagens nummer på kvinnorna bördan af ansvaret för framtiden. Det är de, som måste nu fråda upp och lägga sitt ord i vågskålen, göra sina synpunkter gällande, bereda framtidens varaktiga fred. Från alla länder säga röster samma sak. Vid det nu afslutade centralstyrelsemötet kom tanken igen mer än en gång. Någon talade om kvinnornas världshistoriska ögonblick. Äro de beredda för detta ögonblick? Ens blickar rikta sig nödvändigtvis mot rösträttskämparna, som redan länge arbetat för något utom sig själf, för framtiden, för ett bättre samhälle, rösträttskvinnorna som äga tron på sitt eget kön, som äga en trots kriget obruten sammanhållning, omfattande hela världen.

ELIN WÄGNER.

KLÄDNINGAR

till Kr. 3,50 per styck är väl billigt? Sänd Eder nerfläckade och oanvändbara klädning för kemisk tvätt och prässning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänd er Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN Specialiteter: **Finare Post-, Skrif-, Kopia- och Tryckpapper samt kartong.**

Modernaste Finpappersbruk. **Iduns textpapper tillverkas af Klippan.**

LIFVETS BIOGRAF

Främmande jord.

N BLEK SOL LVSTE FRAM MEL- lan parkens gamla träd och gnistrade mot vägens frostbe- lupna fåra.

Framme vid de höga järn- grindarna gick en liten blåfrusen gumma af och an bakom sitt stånd med kransar och kors. Mot det djupa gröna bröt sig helt bjärt det blodröda boklöfvet. Och de mång- färgade bastknutarna gåfvo en svag illusion af sommarens fagra blomning.

Då och då tog gumman sig en ordentlig åkarbrasa, medan hon med små hungriga ögon blickade bort mot strömmen af mörk- klädda människor, som rann fram från spår- vägens hållplats bakom vägkröken. Men nästan hvardenda en bar ett större eller min- dre silkespappershölje. Så det var då visst inte mycket hopp om att hon skulle få någon afsättning för sina minnesgåfvor.

Jo, där, midt i den mörka strömmen, kom en ung sporiklädd flicka alldeles tomhändt. Hon såg sig lite tveksam omkring och gick sedan rakt fram mot de höga midtgrindarna.

— Nej, det blir naturligtvis ingen affär af nu heller, tänkte gumman, då i detsamma flickan — alldeles som om hon fått en ingif- velse — vände sig om och gick fram till ståndet, valde ut den största och vackraste kransen och frågade på bruten svenska, hvad den kostade, tog fram en tunn och sli- ten portmonnä och plockade upp en sedel, tydligen den enda hon hade, fick igen ett par små silfverslantar och försvann — med un- derligt frötta steg, som om kransen varit all- deles för tung att bära — bakom grindarnas galler.

Väl inne i de dödas stad, på den helgade jorden, var det som om flickan vaknat upp ur en dvala.

Hvad hade hon egentligen här att göra, inne bland alla dessa minnesvårdar?

Här var hon ju lika främmande som i den stora stadens sjudande hets, dit krigets bölja slungat henne, medan hennes landsmän kämpade vid landets gränser för sina lif.

Mekaniskt gick hon fram mellan braskan- de granithällar, resta öfver denna världens stora, små ömt vårdade kullar, sentimentalt bruna pelare, mossbelupna kors och kys- sande marmordufvor. Öfverallt var det jul- smyckadt med breda granrisgirlander och yfviga kransar af tall, samt här och hvar en liten gran med stjärnor, glitter och blågula flaggor.

Men se där — flickan ryckte till och stan- nade — en naken och tom marmorplatta, glömd af alla.

Hon sökte tyda den af väder och vind näs- tan utplånade skriften, men kunde ingenting se för frambryltade tårar, som skymde hen- nes mörkskuggade ögon.

Nu visste hon hvarför hon gått hit. Med versamma ömma händer sopade hon undan de visna löfven, sand och jord, som hopats

på grafvården, och lade sakta ner sin krans på den kalla stenskvivan.

— Den är för er alla, som offrat ert blod i löpgravar och på slagfält och som nu hvila i jord, som blifvit helgad af ert blod, tänkte hon. Men min stackars minneskrans gäller inte bara er, slagfältens offer och hjältar, utan äfven dig — du älskade. Dig som kan- ske just nu, trots nyårets helgd, står midt i krigets brinnande faser — eller kanske, kan- ske...

En skärande snyftning bröt fram, och hela och tunga föllo hennes tårar på en främlings graf i ett främmande land.

Men i den heliga jorden höra vi dock alla hemma.

HEDVIG SVEDENBORG.

Slutredovisning för Iduns insamling för de sköflade belgiska hemmen.

Ett öfver all förväntan godt resultat. Öfver 8,000 kronor tecknade.

DUN AF DEN 25 OKTOBER, som helt var ägnad ämnet "Kvinnorna och kriget", innehöll, som våra läsare torde erinna sig, en artikel af Marika Stjernstedt, däri hon skildrade nöden i det af kriget hem- sökta Belgien och uppmanade Iduns läse- krets att visa sin medkänsla för de olyckliga genom att skänka penninggåfvor, som skulle användas att i någon mån lindra de hemlö- sas och utblottades mest frängande nöd.

Denna tanke, att vi här i Sverige borde söka komma Belgiens olyckliga till hjälp, var vid denna tidpunkt ny och främmande, men Iduns redaktion startade dock utan ett ögon- blicks tvekan sin insamling i den öfvertygel- sen, att en värdjan till våra läsarinners goda hjärta aldrig kunde bli helt förgäfvos. "De sköflade hemmen" blef insamlingens lösen- ord, och under denna rubrik kunde vi vecka efter vecka redovisa för influöna bidrag, som ehuru för det mesta ganska blygsamma, fort sprungit upp öfver det ena tusental efter det andra.

Nu, då vi förklara insamlingen avslutad, sedan den nått ett stycke öfver åttatusental kronor, kunna vi säga att resultatet vida öf- verträffat hvad vi från början vågade hoppas. Vi bedja att få rikta ett varmt tack till alla gifvare och främst till dem, som af intresse för den goda saken själfmant åtagit sig mö- dan att på listor samla ihop och insända de många små bidragen.

Af penningarna äro 6,500 kronor redan före jul afsända till belgiska regeringen så- som en del af den summa på 50,000 francs, hvilken då insamlats på olika håll i landet, större delen genom kommittén af den 6 no- vember. De återstående medlen äro nu lika- ledes öfverlämnade till belgiska ministern i Stockholm och skola följa med nästa sänd- ning. När belgiska regeringens redovisning kommer, skola vi efter densamma redo- göra för medlens användning. De af våra läsare, som ytterligare önska lämna nå- got bidrag till insamlingen, bedjas att hädan- efter sända detta till "Insamlingen för bel- gierna", expedition Tunnelgatan 19 B, Stock- holm.

Stockholm i januari 1915.

REDAKTIONEN AF IDUN.

REDOVISNING:

Trsprt. 7361:45. Red. G. H. von Koch, Sthlm, 30: —, Fru C. von Koch, Sthlm, 10: —, Maj-Arne, Hofverberg, 2:50 —, E-a Thn., 2: —, E. P. 5: —, Okänd, Malmköping, 5: —, M., Malmö, 2: —, Ake och Birgit, Örebro, 2: —, B. S., Guldsmedshyttan, 10: —, S. Ström, Husqvarna 5: —, I. K. G., Solle- teå 3: —, N. W., Lomma 6: —, Tre små pojkar i Lund 3: —, Fru Elsa Persson, Billeberga 3: —, Fr. Nilsson Wärmo, Billeberga, 2: —, H. L., Smedje- backen, 5: —, M. H., Söderköping, 10: —, E. 10: —, Bonddotter i Blekinge, 5: —, Maja och Inga 10: —, Från mormor, 5: —, Betty Sandberg, Halmstad, 5: —, Miss & Matte 4: —, L. & H., Heby, 2: —, F. & E., Föllinge, 10: —, E. H., Lugnet, Växiö, 3: —, Från Tiddi, Putte och Marianne, Eskilstuna, 4: —, E-n, 1: —, D. S. G. P., Vänersborg, 12:25 —, Från "En de lidandes vän", 10: —, "Julskärf, H. H.", 1: —, K. H., Tomarp 5: —, Edvin Håkanson, Karla- by, 3: —, Ellen Magnusson, Hellestad, 5: —, Från personalen vid Temperance Angvättinnräddning, Malmö: (Joh. Malmberg, 5: —, Hilda Olson, 5: —, Chr. Nilson, 0:25, Jennie Svensson, 2: —, Theres- sia Engh., 1: —, Signe Tjäderkvist, 0:75, Ester Tjäderkvist, 0:50, Anna Person, 2: —, Karol Han- son, 0:75, Karin Holmqvist, 0:50, Maria Wahlin, 1: —, Emma Andersson, 0:50, Aug. Nilsson 1: —, Marta Lindstedt, 0:10, =20:35) Skolflickan Bir- git Bergström, Malmö, 2:65, S. R., Hofva, 3: —, Mia & Peter Hjertstrand, Lund 5: —, Telefonis- ter i Östersund 40: —, Blifvande småskollära- rinnor "i människokärlekens namn, en tyst protest mot hat och själfvisshet", Malmköping 50: —, Pelle, Lasse och mor, Råneå, 5: —, Fru Hilma Eric- son, Majenfors 10: —, E. G. L., Båstad, 5: —, Hil- dur, Malmö, 2: —, "Die Braut eines deutschen Kriegers", Göteborg 3: —, Smögenbor, gm. skol- flickan Helga Ahlner 34: —, Hilda Eriksson, Sem., Västerås 13: —, Fru Maria Widegren, Alby, 10: —, gm. Tandläkare Erik Bogen, efter föredrag i Te- osofiska Samfundet, Hälsingborg, 45: —, Några flickor i Mariestad, 6: —, Fiffi Kristenson, Göte- borg 10: —, I. L., Angelholm 5: —, Ett lyckligt hem i Värmland 5: —, E. S. 5: —, A. R. och S. F., Växiö, 10: —, L. L., Göteborg 5: —, Gerda M., Västerås 3: —, genom insaml. i Vaimat 22: —, G. C. Söderhamn 5: —, C-sels, Luleå, 10: —, H. B., Ghm, 5: —, J. E. Bg, Gefle 25: —, E. R., Höganäs 5: —, Britta o. Karin 1: —, E. P., Malmö 1: —, C. P., Malmö 1: —, Kengisbor Pajala 10: —, W. T., Örebro 5: —, Betty, Höganäs 5: —, J. M., Kåremo 5: —, Till Belgien vid minnet af glada dagar där A. B-dt 10: —, X-strand 1: —, Leontine Sundén, Borås 1:50, C. A. H., Falun 10: —, "Vallon", Sundsvall 5: —, Frida Nilsson, Gryt 10: —, Bengt H., Göteborg 2: —, En deltagande 2: —, Hilda E-n, Mariestad 5 —, Skolborn, gm. Hjärht, Gröne- gåt. 30, Lund 4:75, Mor o. dotter, Kalmar 5: —, A. B. Malmö 5: —, Grossh. Stuebecke, Sthlm 5: —, J. Schelin, Nora 5: —, Berta 10: —, Folke 3: —, Maja-Lisa 3: —, Gudrun 3: —, Carl-Beril 3: —, Gerda 3: —, Anna Tidell, Älfkarleö 2: —, Lill- Anna, Norrköping 5: —, Fröken O. Dahlin, hand- verkareg. 40 Sthlm 3: —, insaml. gen. Thyra Lilje- kvist i Borlänge 54:05, H-r S-m, Blankaholm 20: —, M. S., Malmö 1: —, Kyrkoherde G. Tor- biörnsson, När 3: —, Jakob Höglund, dito 2: —, Johan Petterson, dito 5: —, H. Tynell, Lillhamra 2: —, O. Engman, dito 2: —, Nora Helleberg, dito 2: —. Summa Kr. 8,156:50.

Flykten från Antwerpen.

TILL EN AF MEDLEMMARNA I DEN KOM- mitté, som arbetat för att samla in penningar af belgierna, kom en dag i slutet af förra året ett bref från en ung kvinnlig belgisk journalist, Magda Peeters. Hon var en af dem, som under belägringen af Antwerpen flydde från den bom- barderade staden för att söka en fristad i Eng- land eller Holland. Hvad hon där upplefde, skildrade hon i detta bref, skrivet från en tillflykt i Holland. Det är en gripande berättelse, som bi- ter sig fast i minnet. Hela skräckstämningen sam- lar sig liksom omkring de par enkla ord, där den unga kvinnan berättar, hur hon såg människor förgås omkring sig, förtvivlade mödrar söka sina barn, utan att kunna göra något för att hjälpa, blott "täg och hungrade".

Brevet har nu af adressaten, fröken Anna Lindhagen, utgifvits i en liten vackert utstyrd, illustrerad broschyr under titeln "Flykten från Antwerpen". Den säljes för en kr. till förmån för insamlingen till belgierna.

Sängar

Madrasser, Krollsplint 10: —. Tagel 22: —. Stick-Täcken, Cretonne 6: —, 8: —. Satin 8: —, 10: —, 15: —. Filtar, Jaquard från 5: — till 20: —. Bruna 4: —, 5: —, 6: —. Sängöverkast 5: — 6: — 9: —.

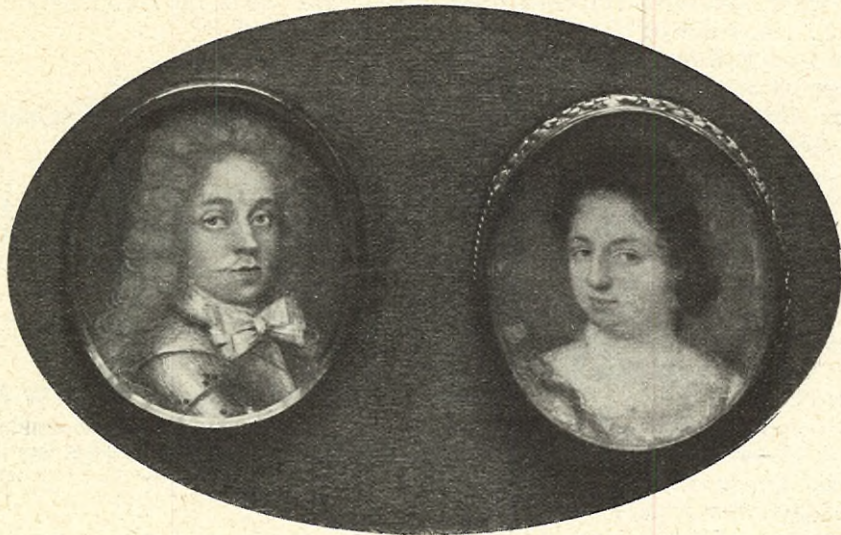
4 St. Nygat. — ÖSTERLUND & ANDERSONS A.-B., STOCKHOLM. — Hötorget 11.

K. ANDERSON

JUVELER och PERLOR

af 1ma kvalitet, väl och smakfullt utfattade, till billigaste priser här i Skandinavien. Prækatalog och ringmått gratis. KUNGL. HOJVELERARE. JAKOBSTORP 1. REGERINGSG. 19-21.

KAROLINEN OCH HANS MAKÅ.

Carl von Numers. Kapten vid Lifgardet 1693. Major 1699. Öfverstelöjtnant 1701, död samma år i Lübeck. Anförde 2:a gardesbataljonen vid landstigningen på Sjælland 25 juli 1700 och var den förste, som sprang ur båten i vattnet och angrep med sina grenadierer och fördref med utmärkt tapperhet det danska kavalleriet. Deltog äfven i slaget vid Narva. Gift andra gången med Gundborg Elisabeth Fägerstierna. Hennes porträtt är måladt 1697 af Elias Brenner.

VI, SOM SÅ MÅNGA, HA FRÅN GAMMAL
ätt

ett litet arfvegods i två porträtt,
och ofta har på dem vårt öga hvilat
och tanken genom flydda sekel ilat.

Han, karolinen, enligt tidens bruk
bär rustning blank, rosett och lockperuk,
och väl man ser utaf de öppna dragen,
den mannens gärning skydde icke dagen.

Och Carl von Numers' namn är icke glömdt,
det Sveas häfder tagit upp och gömt,
han var den förste, som förr'n båt blef skjuten
från fartyget, i vattnet sprang mot juten.

Och honom dref med sina män på flykt,
så svenska hären kunde landa tryggt
på Sjællands kust; det var år sjuttonhundra,
och att vi minnas det — må ingen undra. —

Vid Narva var han med i striden het,
och dog i Lübeck "ett", man också vet;
blott några rader, några siffror blifvit
som spillror kvar af hvad han var i lifvet.

Ja, tag en släktbok, se, "född" — "gift" och
"död",

led efter led, så tvinnas tråden röd,
men hör i den ock slag af i d e n s hjärta,
ty då få bladen färger — ofta bjärta.

Och inför henne, denna bistra fru,
Carl Numers' maka, tanken stannar nu,
man vet knappt mer än namnet Fäger-
stierna,
och att hon var från värländsk bygd en
lärna.

Hon ser ej ut att varit fin och vek,
men lifvets fostran då var icke lek,
att duga, fylla pliktarna det gällde,
slikt kraf vår storhetstid på alla ställde.

För henne brudens löfte "lust och nöd"
blef rena allvaret — fem år, så död.
Och borfa var han, mannen, och hon bära
fick änkedok — och krigets sådd uppskära.

Hon ensam saft nu kvar med fem små barn*
och skötte gård och bruk och spann sitt garn,
hon höll sig rak, hon visste hvad hon ville,
och tåren såg kanhända blott den lille,

den ende sonen, som vid bröstet låg
när far drog bort — och honom aldrig såg,
n u var han hoppet, och när krig han lekte,
hon kanske grät och ljusa hufvut smekte.

Men annars lifvet var ett dagligt tramp,
en tyst och trogen, oafslätlig kamp,
allt tyngre krigets stora gårdar blefvo,
allt flera hemlösa kring bygden drefvo.

Hvem gaf er kraft att hålla ut? Jo, Gud
och tron på Honom och så pliktens bud,
så hopplost syntes allt, så ändlös striden,
i nederlag nu byttes segertiden.

Tiill landet nådde bud på bud om död,
och vid hvar hyddas dörr stod bitter nöd,
men från de många kvinnohjärtan böner
till Herren stego upp för män och söner.

Och Sveriges kvinna landets öde höll
i starka händer så, att allt ej föll,
det länder henne till ovanskelig ära,
väl oss, om vi på henne se — och lära.

Så torrt och svart var hennes barkebröd,
och blek blef kinden, en gång hvit och röd,
men då blef uppenbart hvad kvinnor mäktat,
när plikttröhet och kärlek äro äkta.

Se, ljusnar ej porträttets sträfva min
och hjärtat märks? Af tapper karolin
viss var det ärorikt att vara maka,
men, var hon "äktat", fick hon ock försaka.

ANNA TROILL.

* Tre små styfdöttrar.

Sista lifsskedet.

Af FREDRIK VETTERLUND.

ET VAR EN MAN SOM DROM-
de, att han blifvit gammal och
ensam, men också i alla afseend-
den oberoende, och att han med
lifvet bakom sig flyttat tillbaka
till sin barndoms stad och återförvärfvat sig
sin barndoms hem.

Dock bodde han inte nu i sina föräldrars
morgonskuggiga och förmiddagssvala vå-
ning i huset, som vette upp mot stadsgatan.
Utan i magasinslängan nere mot hamnen
med utsikt åt ån, skutorna och östersolen, där
arbetarna under sång och rop lyfte kranarne
på kajen, där, i själfva magasinet, körde
man då han var gosse, upp mjölsäckarne,
som röko och spredo en egendomlig lukt.
Den lukten hade han aldrig så förnummit
på något annat ställe i hela världen. Och i
den längans öfvervåning hade han nu efter
oberäknelig tid redt in rum till sig så som
han ville hafva dem.

I den lilla staden, som han, svårt att säga
hur många årtionden varit borta från, kände
honom så godt som ingen. Åtminstone in-
gen med besvärande intimitet. Hans anhöri-
ga voro borta och några kanske spridda, det
var ej tydligt om han själf visste hvar. Tyd-
ligt var ej heller, eller han hade ej kraft eller
håg att tänka på det som hänt un-
der långa år innan han kom hit. Hans vän-
ner voro döda, och det var helt sagolikt län-
ge sedan han träffat dem. Hans förnimmel-
se att vara bortom allt hvad han upplefvat
med lycka och smärta, hade en sväfvande
frigjordhet, men kanske också ett vemod af
fjarran hafssus, af underbar och disig mor-
gongryning, som nästan lillhörde ett föregå-
ende lif.

Men oberoende var han... som hade nå-
gon dunkel, nu glömd mellantillvaro sopat
bort lifshändelser, uppgifter och problem...
kanske efter en lång rad strider... kanske
med någon katastrof, som helt glidit in i det
fördoldas skugga... men oberoende var
han, och nu hade han ordnat lifvet för sig.

Han ägde hela lägenheten, som varit hans
föräldrars, både huset upp mot gatan där de
alla bott, och det gamla magasinet, där han,
vorden ensam, inredt sin våning bekvämt för
sista lifsskedet...

Den vetter mot östersolen och den skall va-
ra hans österrike. Han väckes i sin säng
af ljuset i de röda, helt solfyllda gardi-
nerna, som skvallra om stark sommarheta
nedanför på kajen. Och se, alldeles som i
hans fjarran gossår, hör han därute morgo-
nens sjömansvisor och rop och de välkända
ljuden från en hamn.

Han står upp bland sina kartor och böcker
— i hans rum ligga nämligen alla de utlän-
ska böcker han icke hade haft tid att läsa
under sitt verkliga lif, (så kallar han det, ty
detta är liksom något annat), då hade hans
känsla tidigt upptagits af några särskilda
ting... Han skulle ha gjort något däraf —
hade han det också? Här förlorade sig
drömförnimmelsen i någonting mycket dun-
kelt...

Men nu är han alltså ledig till ny läsning,
ledig som han icke varit det sedan han förra
gången, som barn, tillbringade sitt lif i den-
na gård.

— Han står alltså upp bland sina många
solgula franska volymer och allt det andra,
rullar upp gardinerna och ser ut i det solly-
sta öster öfver ån... försvinner ej just nu
långt ute i morgonrymden sista fliken af den
flygande holländarens fladdrande kappa?
... Men han förefar sin ensamma morgon-
vandring i den hela morgonen, utefter ån,

förbi skutorna mot hafvet, som väntar långt borta i söder.

Och det är fjärlukt och lukt af friska härliga bräder, nu som för så längesedan... och som han aldrig får känna det på något annat ställe än just här. Fortsätter han, skall han vid åns utlopp stöta på melilotusblommans doft, ljuft som jasmintens men så otroligt mycket friskare och vildare... och den vida finsandsstranden och hafvet skola famnas af en kristallisk solrymd.

Men han gör det ej, han sätter sig på en helglögdad träbänk härute och ser på lotsar, som lugnt röka pipa, ser bryniga fiskare och fiskarbarn. Och de äro sig lika som för länge, länge sedan, endast att de icke äro desamma.

Människor inne från staden gå förbi, men han känner ingen och ingen känner honom.

Solen stiger mot zenit, hettan blir allt mer söfvande, fjär- och brädlukten allt starkare. Än gliftrar och rinner förbi, skutorna se lata ut och nästan liflösa — —

Och ånyo är han uppe i sin våning, bland de nya möblerna och de många gula volymerna; och han fördjupar sig i de sista och lefver andras lif, Seine- och Tiberstädernas lif i flydda sekler. Han lefver där med hela sin varelse, alla tiders Rom och alla tiders Paris och mycket annat känner han lika och mer lefvande än verklighetens skuggor omkring sig. Så naivt har han ej kunnat läsa sedan han sist bodde i detta hus och bara hade döda kompilationsverk att tillgå i dålig svensk översättning...

Han är lefvande begravnen i de döda tiderna — som lefva för honom — och i denna katakomb af volymer, som torna upp sig omkring honom i hans ensliga östersolsvåning mot kajen och ån. Men hans egna minnen af människor han känt och älskat — äro de mer döda än böckernas skuggor?

Han reser sig från chäslongen; han vill ock besöka den andra våningen i andra huset upp efter gatan, där han riktigt bodde. Dess tre rum skola stå som de då stodo... och ingen skall bebo dem. Med sina hvita möbelöfverdrag och sina spegelklara fönsterrutor äro de om förmiddagen och isynnerhet om mornarne lugnt ljusa, äro hans svala västerrike med blåklar dager och grekisk harmoni.

Där satt han förr, o hur länge sedan, en söndagsmorgon vid det lilla marmorbordet och läste Mignons dikt om Italien.

Kennst du das Haus? Auf Säulen ruht sein Dach, es glänzt der Saal, es schimmert das Gemach.

— — — Men häruppe gör han endast flyktiga besök, ty här om någonsfädes tycker han att han spökar hos sin egen barndom. Detta svala västerrike skall stå tillstängdt som det förflutna själf. Och han vandrar tillbaka öfver den gamla gården med dess förfallna korsvirkshus på längdsidan, den gamla gården, där allt verkar så inneslutet och afskildt. Och åter går han upp till morgnens österrike, där det nu inte längre är sol, och åter sjunker han i sina volymer om fjärran tid, ser fjärran människor och brokiga lidelser och tänker och grubblar öfver allt... utom öfver sitt eget handlande och verkande lif.

Ty därvid rör drömmedvetandet icke.

Och hvar hans älskade och vänner äro, det är utplånadt, och hans förmimmelse, att allt detta funnits, är som en dröm i själfva drömmen, en knapp hörbar suckan ur ett haf i mörker, som han ej kan tänka på och inte vet hvar eller om det finns.

Däremot tänker han några flyktiga ögonblick på de ytliga bekantkaper han ännu har här i staden... hur de nätt och jämt vicka och säga god dag åt hvarandra —

hur de sedan äro som marionetter eller skenbilder, emedan de icke känt hans ungdom, utan endast ryktesvis veta hans namn och härkomst... och det är bäst så. Vänner hade han visst haft länge här... trofaste vänner... men nu äro de borta äfven de alla sista, och nästan ingen minnes honom från den sagolikt aflägsna tid, då han här var ett litet barn och en yngling.

— — Och än går han uppe i rummen, ensam bland sina volymer, och skymningen faller som finaste askregn. Dessa rum ha lefvat i den röda morgonen, nu ligga de släppta och döda. Ett vemodfullt blått skumrask lägger sig öfver möblerna, och östan öfver ån strålar genom fönstren en stor guldsfjärna.

Men han, som drömmer allt detta, öppnar en dörr till ett rum, hvarifrån han ser tvärs öfver den gamla gården mot västerhusets nu skuggmörka silhuet. Där faller också skymningen, faller öfver klosterlika byggnader, öfver brokiga vinklar och kuriösa vrår.

Men rakt ner, med en bit rent himmelsrum, stiger aftonen sval och blå till gårdens skuggor. Och han, som ensam ser allt, hör för sitt inre öra de vesperklockor ringa, som kanske i detta nu ljuda öfver Köln och Brügge, och som för århundraden sedan äfven ringde öfver denna gamla gård.

Han går in igen i sofrummet och borrar i dess djupa skugga ned hufvudet i chäslongen. Han känner med ens att han är mycket trött och har feber. Så smälta tiderna samman under hans ögonlock, och i det barmhärliga mörkret är han åter löst från förtrollningen att lefva långt före sin tid och ha lifvet bakom sig.

Han vaknar som ung student i sin bädd, fjärran från sin hemstad... Men det lif, som drömmen ej ville visa honom som förgånget, om det har han lika litet aning nu, då det är framtiden.

Unga hjärtan.

Vid Iduns dramatiska täfning prisbelönad sällskapspjes
af Hildur Brettners.

PERSONER:

KARIN EBBE — husets dotter.
DOKTOR GUNNAR EBBE — hennes bror.
RITA — deras fostersyster.
MAJ — Karins väninna.
HERR WEISS — gammalt inventarium.
LISEN — kammarjungfru.

Försiggår på en herrgård i mellersta Sverige.

Tid: Nittiotalet.

Flickornas rum — ljust och glad — hvita möbler, en stor skärm till vänster, speisar, band och blommor, lätta, hvita klädningar ligga framme. Maj i hvit peignoir och hvit underkjöl sitter framför spegeln till vänster. Rita kammar henne. Rita enkelt klädd i blus och kjol

KARIN.

(Också i peignoir sitter på en chäslong till höger och profvar ett par hvita skor, hon har satt dem på sig, går prövande ett par steg, hoppar så plötsligt upp). Nej, det är alldeles omöjligt — dom klämmer så gräsligt.

MAJ.

Hvar?

KARIN *(otåligt)*.

Hvar — det är inte godt att säga, aj —

(Hon kastar sig på chäslongen.) Sådan skada, dom är så förtjusande. Jag lät Lisen sy ett extra veck på klädningen — hur skall jag nu göra?

RITA.

Du får ta dem med stålspännena.

KARIN.

Ja, det blir väl ingen annan råd. *(Hon löser skorna och sparkar dem själfsvåldigt utåt golfvet.)*

MAJ.

Men Karin då.

KARIN.

(trippar i strumporna fram till sin byrå).

Att nu få reda på de andra i en hast. *(Hon drar upp en låda.)* Här ser ut som — —

MAJ.

Som det brukar se ut i dina lådor, antar jag.

KARIN *(muntert)*.

Alldeles riktigt, lilla Maj, en ljuft oreda — jag afskyr pedanteri. *(Hon rifver om i lådan.)*

MAJ *(till Rita)*.

Hvad du är rar, Rita.

RITA *(profvar en ros i Majs hår)*.

Blir det bra så?

KARIN *(drar upp en annan låda)*.

Se, här har jag dem — men så de se ut, utdansade och rysliga.

RITA.

Visst inte.

KARIN.

Jo, rysliga. *(Hon ringer.)*

LISEN *(från vänster)*.

Fröknarna ringde.

KARIN.

Lisen, sprätta ned vecket på klädningen.

LISEN.

Som jag nyss — —?

KARIN.

Ja, just det.

MAJ.

Hvad du är fåfång, Karin.

KARIN.

Ja, en gång om året — det är väl minimum för en flicka på aderton år. *(Hon sätter sig på chäslongen.)*

RITA.

Sjuttion år.

KARIN.

Jag blir aderton om några veckor, så jag kan gärna säga att jag är det.

LISEN *(tar klädningen för att gå)*.

KARIN.

(har satt på sig skorna, sitter och vänder på sina fötter och betraktar dem kritiskt) Lisen, vecket kan bestämdt få vara — eller hvad tycker ni? *(Hon springer upp och gör några danssteg)*

MAJ *(skrattande)*.

Ja, det vore skada.

KARIN *(muntert)*.

Jag bör kanske lägga ett till? *(Hon springer plötsligt fram till Rita och slår armarna om hennes hals)* Rita — Rita, du är mitt sorgbarn — hvarför följer du inte med?

RITA
(böjer sig ned efter en hårnål som hon tappat).
Du får inte göra så, Karin, du förstör
alldeles för mig.

KARIN.
Åh, förlåt, älskling.

RITA.
Och så får du skynda dig om du skall
hinna bli färdig, — du bara pratar.

KARIN.
Var lugn — för öfrigt kan jag inte göra
något mera förrän du kammat mig. Nog
är Maj tillräckligt vacker nu.

RITA.
Ja, Maj, är just nu färdig.

MAJ (stiger upp).
Tack, Rita.

KARIN (framför Maj).
Ack, du förtjusande lilla rösträttskvinna,
du kommer att få farbröderna i riksdagen
att svära på hvilka galenskaper som helst.
(Hon sätter sig framför spegeln.) Lofva, att du
använder ditt inflytande till förmån för mig.

MAJ.
Hvad skall jag då motionera om?

KARIN.
Om något riktigt förtjusande förstås —
till gengäld skall du få min rösträtt så snart
den blir färdig.

MAJ.
Tack.

LISEN (tar Majs klädning på chäslongen).
Vi ha den stora spegeln här, fröken. (Hon
och Maj gå bakom skärmen.)

KARIN (som förr framför spegeln).
Jag kan inte tänka mig något rysligare
än att behöfva tänka på sådana saker som
sockerskatt och majstull och lingshusbygg-
nadsskyldighet och hvad det nu är för
något.

MAJ (bakom skärmen).
Allt för fosterlandet.

KARIN.
Jag är alldeles säker på att fosterlandet
inte går under, om Karin Ebbe lefver och
dör i ljuf okunnighet om vi ha sockerskatt
eller inte. Eller hvad tror du, Rita?

RITA.
Det är ju möjligt.

KARIN (flyger upp i stolen).
Att det går under?

RITA.
Nej, att det reder sig. Men hvad som är
säkert är, att jag inte får ditt hår vackert
på det här sättet, du sitter ju inte stilla ett
ögonblick.

KARIN
(sätter sig med komisk högtidlighet till rätta i stolen).
Ja, där ser man, en kvinna skall inte
befatta sig med sådana där frågor. (Hon
sitter och ler mot sin bild i spegeln.) Nej, hon
skall tänka på — på (Hon gnolar och sjunger,
gör ett kast med hufvudet.)

RITA.
Karin då —!

KARIN.
Älskling, förlåt, men nu tänkte jag inte på
sockerskatt. (Skälmskt.) Men på en annan
— skatt. Nej, på en tullfråga — något jag

A. Wiklund foto.

Fru Ingrid Schultzberg.

Iduns San Franciscokorrespondent.

I KOMPLETTERA I DAG VÅRA
i förra numret meddelade bilder
från utställningsstaden vid
Stilla-hafs-kusten med por-
trättet af vår utställningskorres-
pondent, fru Ingrid Schultzberg, ma-
ka till kommissarien för den svenska konst-
afdelningen därstädes, konstnären Anshelm
Schultzberg. De båda makarna afresa den 14
januari med ångaren "Oscar II" från Kristi-
ania, för att via New York styra kosan till
San Francisco. Fru Schultzberg har sin kor-
respondentpenna färdighväsad och kommer
kanske redan under öfverresan att nedskrif-
va ett och annat, som i dessa de stridiga
ryktenas dagar kan erbjuda intresse. Sina
intryck från den stora utställningen ämnar
hon tid efter annan sända oss dels i lifligt af-
fattade kåserier dels i originellt och vackert
valda bilder, hvadan vi tro att våra läsare
skola erhålla ett nog så åskådligt intryck af
den midt under världskriget åvägabragta
fredliga täflingen därborta vid Stilla hafvets
paradisiska kust.

.....
skall lägga beslag på — aj, Rita, den där
nålen sticker mig.

RITA.
Förlåt.

KARIN (ropar).
Maj.

MAJ (bakom skärmen).
Ja.

KARIN.
Hur mår du?

MAJ.
Utmärkt. Jag är snart färdig.

KARIN.
Då går du ner och håller Gunnar säll-
skap, han har säkert redan börjat murra
öfver oss. Men glöm inte att sätta hans
rosor vid skärpet. Annars blir han på miss-
humör för hela kvällen.

MAJ (fortfarande bakom skärmen).
Hvilka rosor?

KARIN.
Åh, dem han gaf dig — ni är verkligen
lustiga ni två, ni grälar alltid, då ni äro till-
sammans, men ni har inte varit skilda lång
stund, förrän Gunnar kommer med rosor —

RITA (nervöst afbrytande).
Seså, Karin, nu är du färdig.

KARIN (stiger upp).
Är jag vacker nu då?

RITA.
Jaa då.

KARIN.
Som en dag — som en midsommardag.
(Hon dansar rundt med Rita. Tar upp de hvita
skorna från golvet.) Ack, hvad ni är söta,
men ni måste stå på tillväxt — nej, jag
testamenterar dem till dig, Rita.

RITA.
Tror du jag kan ha dem.

KARIN.
Ja, du begagnar ju ett nummer mindre än
jag.

MAJ.
(kommer fram. Hon är klädd i en vacker, tunn,
hvit klädning). Karin, skynda dig!

KARIN.
Strax, älskling. (Betraktar Maj.) Du är för-
tjusande! Så där skall du träda upp i riksdagen,
på protestmöten och agitationsmö-
ten, jag skulle vilja se den ungsocialist,
som skulle neka dig, att slående sjunga
kungssången.

MAJ.
Så pass ridderliga skola de väl vara.

KARIN.
Ja, jag är säker på, att de komma att gå
så långt i ridderlighet, att de låta oss göra
om sina program alldeles efter våra huf-
vuden — nota bene, om vi på dem ha
vackra flätor och äppelblom.

LISEN (skrattar).
Ja, det tror jag också — vi ska nog
tämja dem, vi.

KARIN.
Ja, vi ska ställa dem under toffeln hvar-
enda en, det skall bli förtjusande — fort
hit med klädningen, Lisen. (Hon försvinner
bakom skärmen. Ropar.) Maj, gå ner du, jag
är färdig på ögonblicket.

MAJ.
Ja. (Då hon går förbi Rita.) Det är så trå-
kigt, att du ej kommer med. Hur är det
med ditt hufvud nu?

RITA (undvikande).
Åh, det blir nog bra. (De lyssna båda.)

MAJ (går fram till fönstret).
Karin, nu är hästarne framme.

KARIN (bakom skärmen).
Och just nu sätter jag i sista nålen, det
kallar jag att vara punktlig. (Hon kommer
framtrippande.) Farväl, älskling. (Hon kysser
Rita.) Du behöfver inte komma ner, jag
skall vifta till dig i fönstret. (Hon och Maj
gå till höger. Lisen till vänster.)

RITA
(sätter sig på chäslongen och ser framför sig.
Gömmar så plötsligt ansiktet bland kuddarna och
snyftar. Det knackar på dörren. Hon springer upp).
Ja, hvem är det?

HERR WEISS (kommer in).
Ska du inte fara med, du?

RITA (förblir stående).
Nej.

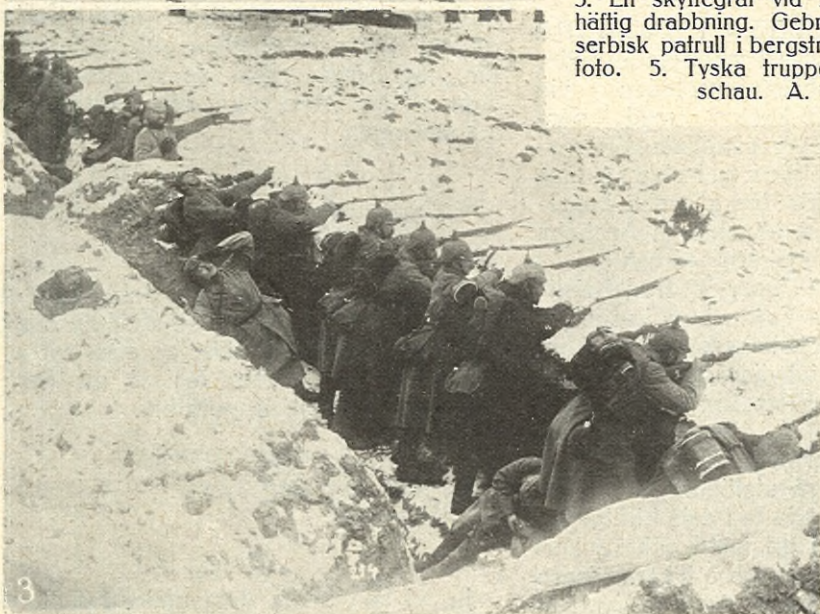
HERR WEISS.
Hvad är det fatt nu då?

(Forts.)

NÅGRA BILDER FRÅN VINTERKRIGET

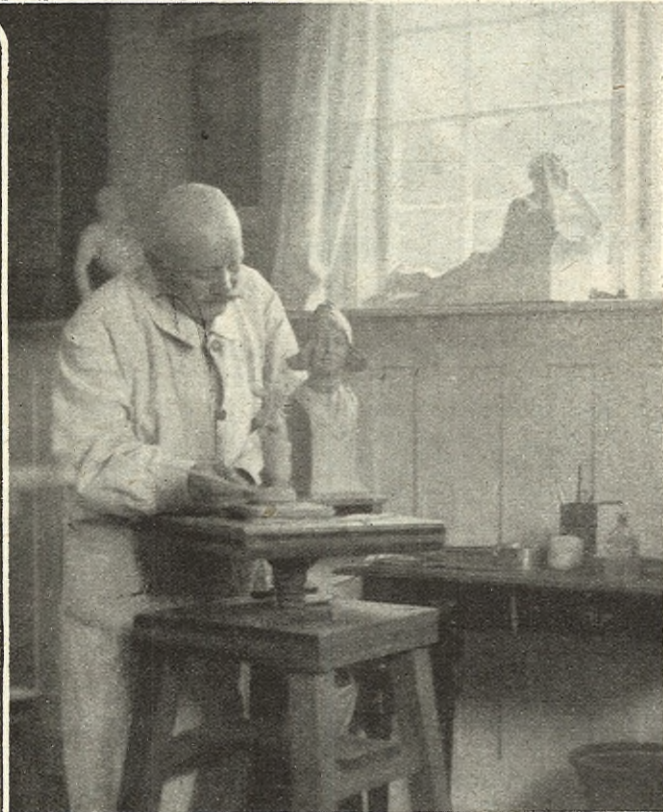
1. Tyskt artilleri i en fästning bakom Gumbinnen. 2. Isbrytararbete, på Angerup vid Kisselen för öfverförandet af tyska trupper. 3. En skyttegraf vid Darkehmen under en häftig drabbning. Gebr. Hæckel foto. 4. En serbisk patrull i bergstrakterna. Berl. Ill. Ges. foto. 5. Tyska trupper på väg mot Warschau. A. Grohs foto.

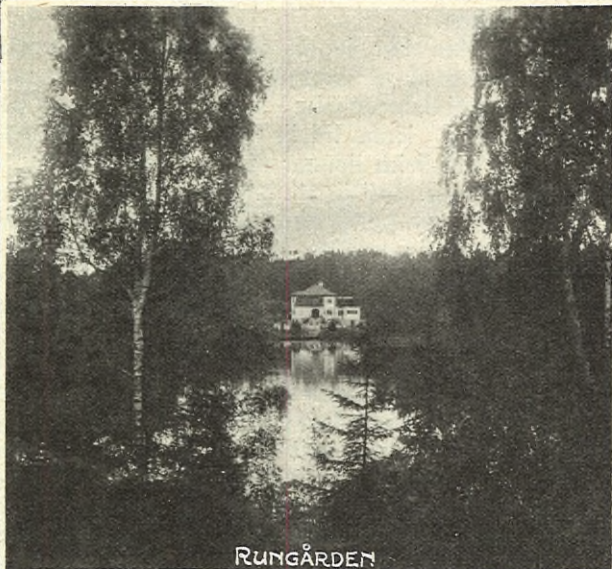
SKULPTÖREN PÅ "RUNGÅRDEN"

EN KONSTUTSTÄLLNING MIDT ute på landet torde väl höra till sällsyntheterna i vår karga nord. En sådan har emellertid pågått de båda senaste veckorna vid Uttran i Sörmland. Uttran är egentligen en insjö ett par mil söder om Stockholm, och där har under de senare åren uppuxit ett idylliskt samhälle, bland hvars invånare befinner sig en talangfull konstnär, löjtnant John Runer, som särskildt på porträttskulpturens här mindre odlade område utför förträffliga verk. Det

är med anledning af denna utställning, som inrymts i Uttrans nyuppförda skolhus, nedanstående illustrerade uppsats om konstnären meddelas. Den skrefs långt tidigare, efter löjtnant Runers hemkomst från en studieresa till Italien, men har på grund af utrymmesbrist och andra omständigheter blifvit liggande tills nu. Däråf den sommarkolorit, som präglar skildringen. Och härmed lämna vi ordet åt artikel-författarinnan.

JOHN RUNER
I SIN ATELIER

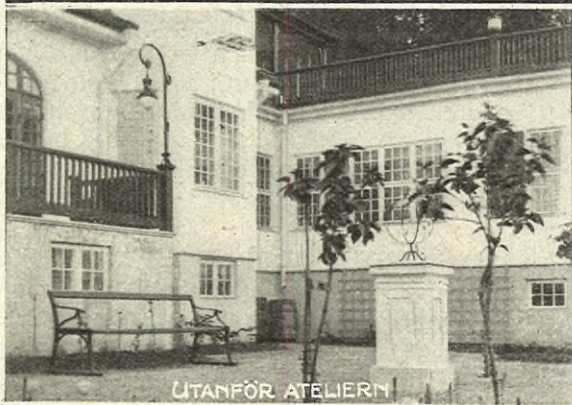
RUNGÅRDEN

SIGNE

HALLEN

UTANFÖR ATELIERN

"SAKNAD"

FÖRMAKET

INGENSTANS AR DET DÅ SÅ vackert som här hemma", säger löjtnant Runer om och om igen, när vi sitta tillsammans på takterrassen ofvanpå hans ateljé och tala om hans studieresa i Italien. Det är inte underligt, att han tycker det mer än vanligt, när han kommit hem från dammiga kontinentala färdevägar till Rungården", som han själf mest varit både byggmästare och trädgårdsmästare för, och

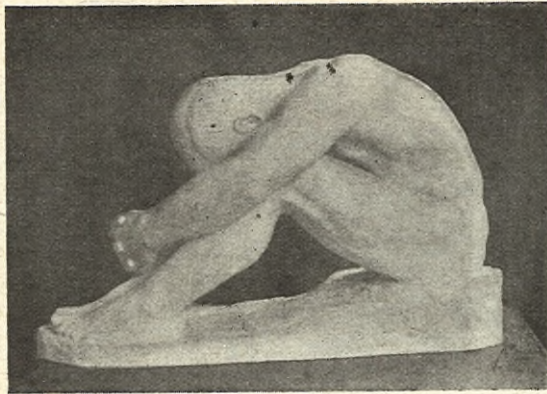
återser den i den allra friskaste försommartiden. Rungården vid Uttran ligger i ett äkta sörmländskt landskap mellan sjöar och björkblandad granskog och är en lycklig förening af komfortabel modern villa och hemtreflig herrgård. Man ser strax att här bo människor, som inte fått sitt sinne för dagsljus och utrymme förstördt i storstaden. Fönster, terrasser och balkonger fånga in de vackra utsiktarna och ljuset från alla håll, väggarnas öppna hvalf göra rummen

ännu större. Detta hem undgår lyckligt att verka kulturhistoriskt museum eller modern möbelkonstutställning, fast det finns mycket material för bådadera, t. ex. det rikt snidade schatullet, ett byte från 30-åriga kriget, "Vibyholmssoffan", karmstolarna med sitt 200 år gamla broderi, som husets fru med varsamma händer själf restaurerad, och mycket annat.

När vårt samtal mer koncentreradt kommer in på konst, gå vi ner till ateljén genom husfruns blomsterrum. Tänk — en ateljé som inte har den traditionella "artistiska" oredan, de dammgömmade vråarna, de omöjligt placerade tusende ting, som den besökande ideligen måste vara rädd att förolycka. Jag hade bara några dar förut varit i en sådan ateljé, kanske jag därför nu var särskildt mogen att beundra ordningen, hvitheten, dammfriheten här; kan det vara militärisk ordningsvana som så lyckligt låter sig förena med konstnärarbete? "Under min resa har jag särskildt studerat plaquetter, de bästa moderna sakerna har jag sett i Paris", berättar löjtnant Runer, "och i Italien gick jag och tittade på hvad där finns af modern konst i grafmonument. Jag fick se på en hel del reproduktioner af enkla, värddiga konstverk från de italienska stadernas kyrkogårdar." Naturligtvis äro de verkligt goda sakerna ännu i minoritet bland de härskaror af sockersöta änglar och täckt sörjande kvinnofigurer, som pengar och sentimentalitet i förening har fyllt kyrkogårdarna med. Att sträfvan efter en renare stil öfverallt gör sig gällande, är dock alldeles påtagligt. På konstindustriella utställningen i München t. ex. hade man inte ansett det profanerande att ordna en modellkyrkogård på utställningsområdet. Den som sett hur en kyrkogård till och med i den aflägsnaste bayerska bergsby utpyntats med sliskiga, ofta i Frankrike fabricerade, grafprydnader, förvånade sig inte öfver detta försök att förbättra omdöme och smak.

"Här har jag något som jag har tänkt mig som ett grafmonument", säger konstnären och vecklar duken från sitt arbete, "Saknad". En man står lutad öfver stenen, den själsliga smärtan har absorberat all kroppens spänstighet, armen hänger blytung och död, hela kroppen är fullkomligt omedveten om sig själf. Ett annat arbete "I sorg", är äfven ämnadt för en graf, en man sitter hopböjd, försunken i sin inre värld af minnen och smärta, allt annat är utestängdt, bortat. Inför de båda figurerna ger man sig själf ofrivilligt en maning: var stilla! stör inte! som när man ser i verkligheten en sörjande. Det finns ingenting af öfverdrift, af pose, som vädjar till åskådaren eller som på minsta sätt förevisar sorgen, och hvar och en vet dock hur lätt just dessa motiv i konsten fresia till ett för mycket.

Att plaquetten ägnar John Runer väl det mesta af sin arbetsifver. Är inte plaquetten en porträttkonst, som fyller ett verkligt behof just i vår tid? August Brunius säger i Hus och Hem: "Ett hem saknar alltid sin konstnärliga afrundning, så länge familjen inte lämnat synliga spår af intresset för sig själfva och intresset för hvarandra." Nu ha ju "album" och fotografier i plynramar blifvit så länge ironiserade, att det finns folk som knappt våga sätta upp en fotografi, den må vara så konstnärligt och tekniskt fulländad som helst — de vilja inte riskera sitt anseende som esteliskt bildade. Det är ju santt att en fotografi ibland har sina nackdelar ur både hållbarhets- och dekorationssynpunkt. Att smaken för plaquetter varit rätt litet framträdande kanske till en del berott på att de "jubileumsplattor",

John Runer: "I sorg".

som synas på framstående mäns bemärkelsesedagar, ofta äro så slätstrukna och litet "lika" att man nära på tar för gifvet att en plaquette inte kan visa porträttlikhet. Hur realistiskt det individuella kan komma fram i en profil i brons eller gips visa de här återgifna två arbetena af John Runers vackra galleri. Rent dekorativt är en plaquette något idealiskt, så lätt och diskret passar den in sig i hvarje rum. Liksom fotografien kan den ju mångfaldigas och bronzen bär egenkapen att vara oförstörbar.

Löjtnant Runer är för ej så längesedan hemkommen från München, där han ägnat sig åt ett ihärdigt konstnärligt arbete. — Det slår besökaren hur intimt hans personlighet och hans verk hänga samman. En manlig flärdlöshet kännetecknar hans väsen, och den återfinnes också hos hans skapelser, på samma gång som de äga en så vacker ödmjukhet, en harmonisk ro. Han har uppenbarligen aldrig hört till konstnärerna med de stora åhäfvorna, dem, som i hämmande själförgudning säga "min konst". När han återger bilden af människor, som äro kära för honom eller andra, känner han sig bara som en "lifvets tjänare". Och det säger en med konsten väl förtrogen, att som lifvets tjänare ha under alla goda konsttider de äkta konstnärerna känt sig.

IDA BUERGEL GOODWIN.

Med en hemvändandes ögon.

Amerikanska småiakttagelser i Sverige.
Af PETER NORDEN.

DET ÄR EN KAND OCH OFTA vittnad sak, att till Sverige hemvända svensk-amerikaner, vare sig de tänka stanna här eller blott äro öfver på besök, icke sedan det första återseendets förtjusning gått öfver, riktigt kunna trivas här hemma. Rätt mycket är sagdt om anledningen till denna olustkänsla, mindre af patienterna själfva, som i allmänhet ha mycket oklara besked att lämna om sin åkomma, än af deras mer eller mindre välvilliga iakttagare.

Om en svensk, som ju lär vara specialist på de båda kategorierna "trefligt" och "otrefligt", inte trifs, så är det naturligtvis emedan det på något sätt är otrefligt omkring honom, emedan vissa trefnadsmöjligheter saknas i den dagliga dieten, vissa trefnadssvårigheter beredas honom i de dagliga tingen. Den hemvändande svensk-amerikanen, som har en annan tillvarelsforms erfarenhet att göra sina, i mycket säkert halft eller helt undermedvetna, jämförelser med, drar sina — likaledes undermedvetna — slutsatser och reser sin kos igen.

Men hvad är det då, som gnager så envis?

Kanske uttolkarne vid diagnosens bestämmande äro fallna för att gå öfver än efter vatten.

Man har ingen anledning att förutsätta några mera djupgående eller vidfamnande samhällsteoretiska spekulationer hos patienten. Hans tid är sammansatt icke endast af mystiska timmar utan af små hvardagliga minuter. Det är de små stötestenarne i hans väg, som göra sulorna ömma, och det är icke några apokryfiska bergbestigningar han stupar på. Det är de små förargelserna som förgara honom, icke det nationella programmet.

När jag nu efter åter en vistelse i Amerika kommer hem och ikläder mig en europés och svensks skepelse, så har jag därför med särskild noggrannhet gifvit akt på hvad det i mitt eget fall är i det lilla och hvardagliga, som i förstone frapperar de ögon, hvilka ännu se liksom utifrån, och hvad som skorrar i nerver, hvilka varit stämda i en annan tonart. Just i dessa små iakttagelser — af hvilka några här äro återgifna — kan man vänta att finna en vägledning i sitt sökande af det större och sammanfattande "reason why", det tydliga "därför", som förklarar alla frågorna om vantrefnadens orsaker.

I.

JAG LASTE FÖR EN TID SEDAN NÅGRA rätt virrigt sammanfattade reflektioner öfver "Amerika genom europeiska glasögon" af Johannes V. Jensen. De slutade emellertid med en kläm, som etsade sig i minnet. När man kommer hem igen, sade han ungefär, så märker man att man haft det för bra i umgänget med sina medmänniskor. Här hemma blir man jämt utsatt för ironiens och sarkasmens skedvatten. Här är så myllrande trångt, att man genom slipningen mot omgifningen får en oändlig massa facetter — i Amerika däremot får man riklig plats för hela sitt väsen, man känner sig r u n d.

Ja, Jensen har nog rätt i detta. Dock är han alltför mycket den af sin egen aprioriska öfverlägsenhet genomsyrate (här = försurade) europén, när han fortsätter med att påstå, att den verkliga kulturen och den

Vänskapsvisa.

Af GUSTAF ULLMAN.

MIN UNGDOMSVÄN SEN MÅNGA
är,

nu vill jag dig besjunga.
Ditt hjärta heft och häftigt slår,
och likaså din tunga. —
Jag fått dem pröfva, bäggetvå.

— Hur ofta glada sutto vi
i allsköns frid och gamman
och njöto kvällens poesi
vid bågaren tillsamman, —
ja, ofta äfven utan den.

Då plötsligt: — ur din blick ett sting! —
Hvad hade väckt din vrede?
Ett tanklöst ord, — ett ingenting,
en aning från den lede? —
Jag tordes inte fråga ens.

I stum förbittring bröt du opp, —
kom nästa kväll tillbaka. —
Min vän, jag hyser trygg det hopp: —
vi kunna ej försaka
hvarandra — och hvarandras fel."

verkliga intelligen-
gensutbildningen
icke kunna få sin
sista afslutning
utan att världen
gör en ondt. Här-
hemma gör det
ondt, därute slip-
per man just den
plågan, men stan-
nar i följd däraf på
ett lägre trappsteg.

Ack, lifvet gör
nog ondt i Amerika
också. Vi måste
göra hvarandra
ondt, ty sådan är
världen, sucka eu-
ropéerna och trö-
sta sig med sina i
dysterheten rätt
klent briljerande
fasetter.

Men vi behöfva åt-
minstone inte göra
hvarandra ondt, tycker amerikanen med
en slags själfklar själsäkerhet. Och han
bibehåller sitt fasta, ungdomliga ansikte äf-
ven sedan håret hvitnat.

Kan verkligen detta småaktighetens och
den andliga trångboddhetens skedvatten
vara en så befruktande faktor för kulturens
och personlighetsvärdets utveckling?

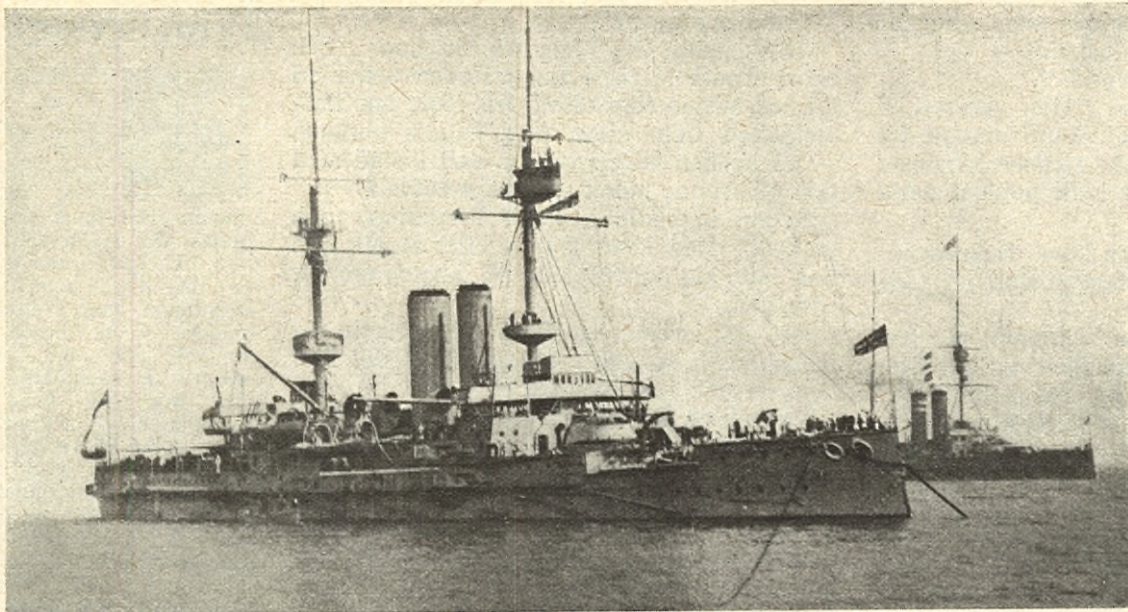
Jag kom in i morse och skulle ha mitt
Svenska Dagblad i tidningskontoret. Lade
tio öre på disken. Bredvid mig kom en
herre som lade fram sin femöring i samma
goda syfte. Individens bakom disken hade
under tiden ur kassalådan framtagit två två-
öringar och en ettöring för att ge mig till-
baka. Han lade mynten berdvid femöringen,
och då jag gifvelvis hellre ville ha ett kop-
parmynt i fickan än tre, lät jag växeln ligga
och tog den hela femöringen.

Men det skulle jag inte ha gjort i Jensens
facetterade del af kulturvärlden. — Hör nu!
sade individen med af genomkultiverad va-
na fulländad örfilstäckhet, hör nu! herrn
ska vä ta di pengar, som jag lägger fram!

Där fick jag mig alltså en liten välbehöflig
slipning. Jag vill naturligtvis inte påstå, att
jag nödvändigtvis skulle, utan att ana för-
såt, snubblat öfver samma mått af intelli-
gens och samma speciella melod att dra
kunder, om den lilla tragikomediens utspelats i
cigarrboden näst intill. Men jag vill å andra
sidan påstå, att just detta slag af förär-
gelse är typiskt för hvad man slipper i
Amerika; det är tack vare frånvaron af dy-
ligt som den behagliga "rundhets"-känslan
infiner sig; det är denna brist på onödi-
ga kanter, gaddar och negativ — enligt
regeln, att duo negativa affirmant —
som gör att man föar upp och känner sig
trygg, känner sig som medmänniska. I
Europa känner man sig alltför ofta som
motmänniska. Man måste liksom alltid va-
ra på sin vakt, alltid balansera. Den sling-
rande stigen genom jämmerdalen är icke
endast förnbeströdd, utan vimlar äfven af
känsliga medpassagerares liktornar. Hur
man bär sig åt, råkar man illa ut.

II.

JAG KOMMER NED I HISSEN OCH
märker, just som den stannar vid bottenvä-
ningen, att en herre, en af grannarne i hu-
set, står och väntar på den. Jag hål-
ler naturligtvis upp grinden för passage-
rareombytet och lyser, rent af amerikansk
vana, upp till ett fryntligt tillmötesgående och
— hvarför inte? — något litet gemytligt ord
i förbifarten.

Det engelska slagskeppet "Formidable", som den 1 januari, genom ett tyskt torpedskott, bragtes att sjunka i Engelska kanalen, ej långt från Plymouth, hvarvid femhundra man af besättningen omkommo. Underwood & Underwood foto.

Tror någon det? Det blir naturligtvis in-
genting af med gemytligheten eller den finan-
de fryntligheten. Jag är ju en opresenterad
främling och alla försök till otillbörliga när-
manden skola ju på sin höjd behandlas med
iskall korrekthet.

I den blick, hvarmed jag sökte hans
ansatsen — lyckligtvis inte mer än ansatsen
— till en vänlig medmänniskhet. Svaret i
hans blick är uteslutande missstänksam fi-
entlighet. Jag ser ju genast, att han saknar
hvarje förståelse af det lilla trefnadsmoment,
som vi skulle kunnat bereda hvarandra och
kommer af mig, innan jag hunnit att efter
svensk synpunkt kompromettera mig. Det
är med ett förljusande du-angår-mig-inte-
skap som de trogna grannarne gå förbi hvar-
andra.

Men sådant gör ondt, när man kommer
från Amerika. Där titta grannfruarna in till
den nyinflyttade familjen och höra om de
kunna stå till tjänst på det ena eller andra
sättet under flytningens besvärligheter, med
ett redskap, ett råd, en adress. Där nicka
herrarne åt hvarandra, när de råkas i trap-
porna på väg till eller från sitt arbete och
fråga, om man störde genom att spela piano
litet för flitigt kvällen förut. Och sedan ny-
komlingen hunnit att bli hemtam frågar man
honon, om han trifs. En kväll kommer fa-
miljen näst intill på visit för att, som de säga,
vara litet "neighbourly". Visiten innebär in-
ga förpliktelser hvarken i fråga om fortsatt
"umgänge" eller "bjudningar". Syftet är ute-
slutande det angifna. Man får på detta sätt
den trygga och trifsamma känslan af att bo
tillsammans med människor, med hvilka man
har något gemensamt, under det att man här
hemma isolerar sig i sina starkt bestyckade
fästningar och aldrig så mycket som ser åt
hvarandra, åtminstone icke utan att ge ut-
tryck åt sin ringaktande likgiltighet, allt un-
der det att man tillåter sig ungefär hvilka
hänsynslösheter som helst via lyhörda väg-
gar och trossbottnar.

Mötet vid hissen påminde mig om en an-
nan till samma kapitel hörande episod, som
jag upplefde sist jag bodde härhemma. Jag
tog hvarje morgon samma spårvagn in till
staden och hvarje morgon stod en herre, som
bodde i samma hus bredvid mig, på plattformen.
Vi kände hvarandra genom att ideligen
se hvarandra och visste ömsesidigt, att
vi voro grannar. Jag kom ju inte från Ame-
rika den gången och gjorde inga närman-
den, låtsade aldrig som om jag sett honom
förut, alldeles som seden kräfver. Så en
morgon, när vi skulle erlægga afgiften, tap-

pade antingen nå-
gon utaf oss eller
konduktören en tio-
öring. Först blef
det ett sådant där
plötsligt "förekom-
mande" ifrigt ge-
mensamt sökande,
och sedan det un-
danstuckna väl var
ertappadt, blef det
en del diskussion
om hvems slanten
var. Men märk väl:
Konduktören tala-
de till oss båda
som ett ödesbildadt
tillfälligt kollekti-
vum och den okän-
de talade till kon-
duktören och jag
talade till konduk-
tören. Men den
okände och jag ta-
lade icke till hvar-

andra, hade icke kommit att ännu officiellt
existera för hvarandra. Nu tyckte jag löj-
ligheten kunde vara drifven långt nog och
begick den oerhörda djärfheten att rikta
någon liten anmärkning direkt och ofrän-
komligt till den okände. Han svarade verk-
ligen, men ett så kort, ett så afböjande och
allt afklippande "Ja" har jag aldrig hört ma-
ken till. Och sedan han alltså genom min
oerhörda taklöshet tvingats till detta
smärtsamma afprutande på sin personliga
okränkbarhet, vände han demonstrativt
ryggen till och började stormröka. Där fick
jag för jag ville vara "neighbourly". Men
hvar till har ostronet skal om inte för att
skydda sig från att bli uppslukadt.

(Forts.)

Kamraterna.

Skiss för Idun af ERIK JUEL.

(Forts o. slut.)

GRUND OCH BOTTEN HA-
tade han skolryttarinnan. Det
hade alltid pinat honom att
vara tvungen att småle och
komplimentera henne i ma-
negen, när de redo tillsammans. Hon
brukade sända slängkyssar till honom
från sina smala, rynkiga, blodrödminkade
läppar, när hon med foten på hans hand
svingade sig upp på hästryggen. Han häl-
sade henne med handen till mössan, men
slungade samtidigt en svordom eller ett fullt
ord efter henne. Till gengäld fick han ett
kokerterande ögonkast eller också löste hon
en tygblomma från sin vissna barm och ka-
stade den åt honom. Småleende måste han
uppfånga den — buga och lägga handen
på hjärtat, men en hvinande pisksmäll på
hästryggen, där hon satt, visade hans ra-
seri.

Skulle publiken tro att han beundrade och
tillbad detta vrak af en kvinna! Han, Leo,
hästämjaren från det stolta Italien. Han
som under varma nätter hade svingat sig
öfver marmorbalkonger till sköna adelsda-
mer. Han som hade en samling rosenröda
doftande biljetter med älskogsord och öm-
ma böner om kärleksmöten. Han som hade
ägt ringar och briljantnålar, gåfvor från
okända beundrarinnor! Men nu var allt för-
bi. — Allt förloradt.

Utför, mer och mer utför gick det med ho-
nom. Men nu ville han hem. Börja från bör-
jan igen. Ingen fick veta hans planer. I mor-
gon dag reste han hem, om det än skulle

kosta hans ära. Hemsändas som arbetslös på italienska statens bekostnad! —

Uret slog en kvart öfver tolf.

Strax efter kom Ciska. Hon var röd af upphetsning. Eller hade hon sprungit för att hinna fram i rätt tid? Hennes hår var i oordning — det hängde halft upplöst ner på nacken.

Frederico hörde att hon kom. Hennes hastiga andedräkt kände han nästan på sig, men han såg inte upp.

Han hörde pengarna skramla, när hon räckte dem åt Leo — det gick en kall kåre öfver honom, men strax efteråt steg en forfarande blodvåg från hjärtat till hjärnan. Svetten lackade af hans handflator — han märkte pulsslagen i halsen, i nacken och i bakhuvudet — doft och tungt och starkt.

Leo betraktade och utdelade sedan Ciskas pengar i lika delar emellan dem. Han sköt mynten öfver till hvar och en.

Ernesto öppnade munnen — slöt den igen och hans del var gömd.

Vera lät sin försvinna i utringningen på sitt klädningslif — hon tog också vara på Ciskas andel. Frederico såg inte pengarna. Han såg ingenting. Mekaniskt följde han de andra ut från kaféet och Vera lät också hans krona försvinna under blusliffvet.

De gingo tysta hemåt. Clownen trafvade med långa, släpande steg vid sidan af Leo.

Sedan följde Frederico med duftet hufvud och slappt hängande armar.

Kvinnorna gingo sist. Vera tog Ciskas arm för att stödja sig eller dra henne litet bakom. Hon frågade henne två gånger om någonting utan att få svar.

När de kommo till logiet gingo männen in till sig, Vera och Ciska till sin kammare. Därinne stod en säng, en gammal uppbäddad schäslong och ett tvättställ.

Vera tände ett ljus och drog de röda bomullsgardinerna för fönstret.

Ciska hade satt sig på schäslongen.

Skolryttarinnan började klä af sig.

Det var kallt i kammaren, hennes magra tunna armar knotttrades af köld. Den stora lingula peruken satte hon varsamt på en för längesedan tömd konjaksbutelj, och band en sidentrasa om hufvudet. Hon liknade nu en gammal fattig gumma, en gammal utsliten mormor, som satte sig vid sidan af Ciska och tog hennes hand i sin.

Ciska kastade sig i hennes sköte — snyftade och grät. Den späda gestalten skakade.

Vera visste hvarför hon grät. Det var den tredje kvällen denna scen upprepades.

Hon frigjorde sig från Ciska — suckade — reste sig — tog emaljfatet, hällde vatten i det och baddade Ciskas ögon och panna. Hon lade en kompress om hennes nacke — löste upp hennes stora svarta hår och började kamma det. Varsamt kammade hon det. Delade det, kammade det och flätade det i två långa tunga flätor.

Det lugnade Ciska. Hon upphörde att snyfta, hennes gråt blef mindre häftig.

Då gick Vera i säng. Ciska släckte ljuset.

Först föreföll kammaren alldeles mörk, men så småningom blef det ljusare från ljuset utifrån in igenom gardinerna.

Vera skymtade Ciska. Hon hade klädt af sig och stod naken. Vattnet från kannan lät hon skölja ner öfver sin kropp. Vera hörde det falla plaskande ner i emaljfatet. Sedan blef det åter tyst. Ciska hade väl lagt sig, eller satt grubblande på chäslongen.

Länge efteråt vaknade Vera af att det knackade på dörren. Det var Frederico.

Hon gick upp, öppnade, hviskade med honom genom den halföppna dörren.

Sedan stängde hon igen och tände ljuset.

Hon såg Ciska ligga med vidöppna ögon.

"Det var Frederico", hviskade hon.

Ciska svarade ej.

Skyndsamt tog hon på strumpor och skor, svepte in sig i sin gråbruna ulster så att hon nästan försvann i den, löste upp hufvudduken och satte den lingula peruken — på hvilken jockeymössan satt fästad med den glänsande nålen — på sitt hufvud.

Sedan öppnade hon för Frederico och gick ut. Han låste dörren efter henne och hon satte sig och väntade på bänken utanför i gången.

Hon föll i sömn, vaknade ibland, satte sig tillrätta och somnade omigen, tills det blef morgon och hon blef väckt.

Hon visste så väl att hon hade drömt om svunna dagar — om liden i Ryssland — om skummande champagne och rubler, som rullade framför hennes fötter. Men var det här också en dröm?! Hon satt härute i gången på den hårda träbänken!? Nej, nu kom hon ju ihåg alltsammans! Hon hade släppt in Frederico, hade själf gått ut och satt sig på bänken. Men att han inte sedan hade väckt henne utan låtit henne sitta där hela natten till spektakel för folk, som kom förbi på morgonen! Ja, var det inte det hon alltid trott om akrobaten — han var en farlig karl — han som tålde, att Ciska gick ut på gatorna för att skaffa pengar.

Hon var öm i alla leder. Fötterna värkte, när hon stödde på dem. Hon linkade bort till kammardörren — den var låst inifrån.

Hon knackade, kallade: "Ciska".

Hårdare, högre — intet svar. Tog i låset, knackade, kallade, ingen svarade.

Då gick hon ofvanpå. De gamla trappstegen vändade sig under hennes ömma fötter. Hon gick in till männen.

Clownen låg nerkrupen långt ner under täcket. Jockeyen vaknade med en svordom och mumlade några frågor — men hon hörde det inte — ty Fredericos säng stod tom och orörd. Hon blef ängslig. Fick onda aningar. Berättade om Ciskas förtviflan, om Frederico, som hade kommit midt i natten, om att hon hade släppt in honom och själf sovit på bänken i gången. Att det var morgon och kammardörren var låst, och att hon hade knackat och kallat utan att få svar. Nu var hon rädd, att en olycka hade skett.

Leo for klarvaken upp ur sängen. I en fart var han klädd.

Vera kastade sig till hans bröst. Hon gaf ängslan för Frederico och Ciska skulden.

Han stötte henne från sig, han vämjdes vid henne. Hon föll omkull på sängen.

Han svor och förbannade. Skulle detta hindra hans afresa — om Frederico och Ciska —

Galenskaper! — Barnsligheter! — Sentimentalitet. Han ruskade i kammardörren. Han slog på den, bankade, kallade, befallde, sparkade, hotade och svor.

Dörren förblef stängd. Ingen svarade. —

Senare när de stodo tillsammans, de tre kvarlämnade och stirrade på de två tysta bleka kamraterna, som hade slutat sitt cirkuslif, bet Leo ihop fänderna och strök barskt bort de nedrullande tårarna med baksidan af handen. Ernesto sträckte sin långa smala hals och stod orörlig, men de tunga ögonlocken klippte ovanligt ofta.

Vera tog Ciskas rosor och kransar, som lågo under sängen, och lade dem öfver Ciska och Frederico. De vissna tygblommorna sågo riktigt friska och röda ut mot allt det hvita. Men de rödaste rosorna tog hon själf tillsammans med Ciskas hatt. Den med rosor på skulle nog i hvarje fall bli klädsammare än jockeymössan.

Hon hade ännu inte förlorat alla förhoppningar.

Från scenen och estraden.

TT LUSTSPEL AF DET BÄTTRER slaget är Leo Birinskis "Attentatet", som nu spelas å Intima teatern. Det är så olik den vanliga lustspelsdramatiken med dess bana innehåll som natten är olik dagen. Här finns ett syfte, en bärande idé: att gissla det ryska ämbetsmannaväsendets korruption, och författaren gör det med en friskhet och en dristighet, som erinra om Gogol och andra betydande satirici både i Ryssland och annorstädes. Tänk er en guvernör öfver ett guvernement, där unga ryska revolutionärer konspirera i hemlighet och som hålles kemiskt rent från allt hvad uppror heter, för att revolutionshärden ej måtte röjas. Guvernören låter emellertid regeringen förstå att han offerar stora ansträngningar på att undertrycka revolutionära våldsgärningar i sitt guvernement och mottar för den skull betydliga penningssummor, som försvinna i hans fickor. En upptäckt är emellertid nära att ske, och den skrämda guvernören och hans sekreterare arrangerar då ett attentat mot guvernören själf, hvilket dräpliga påhitt framkallar lika dräpliga konsekvenser. Att de unga revolutionärernas heliga patos också kindpustas tillfalar onekligen mindre, men som författaren ställt deras propaganda mot bakgrunden af det ryska folket, folket, som är oförmöget att fatta den upplysta ungdomens reformsyften, skiner afsikten igenom, satiren får en anstrykning af tragik.

Spelet är intressant, brister kanske något i afslipning på en eller annan punkt, men äger däremot en, jag skulle vilja säga improvisatorisk värme och fart som bär stycket som på vinor. Herr Lavén återger guvernören och framställer honom som en bullersam och naiv skrodör, och förlänar honom samtidigt ett stänk af själfironi, som gör en mycket komisk effekt. Hans trånsjuka, något bedagade fru spelas ganska trovärdigt af fröken Appelberg och den unge revolutionären Kasakow har omhändertagits af hr Hansson som intelligent genomför sin ingalunda lätta uppgift. Bland anarkistiskaran frapperar isynnerhet fru Erastoff, hvilkens spel i andra akten präglas af en mindre vanlig energi och glöd. Stycket är på ett utmärkt sätt iscensatt af hr Emil Grandinsson och förtjänar att länge dröja på spellistan.

Nyårsrevyn i år heter "Stockholm rundt på 140 minuter", och har själfvallet Emil Norlander till lycklig fader. Att detta hans sissfödda barn icke kan räknas till de högtbegåfvade i den stora symfonikringen måste ju sanningsenligt konstateras. Men opuset är ändå ej illa rustadt för den fem månaders långa listid det sannolikt går till mötes. Muntra och stickande kupletter saknas icke, driften med vigselrummets dekorer är välgörande och de dansande flickorna ha att bjuda på mycken kroppslig fägring. Mera får man icke begära i dessa krigstider, då till och med importen af kvickheter är obevekligt stängd — de anses nämligen också som kontraband — och endast den inhemska tillverkningen finnes att taga i anspråk.

Konserterföreningen har på nyåret gifvit två Alfvén-konserter, den ena upptagande utslutande komponistens egna kompositioner, En skärgårdssågen, Intermezzo ur Uppenbarelsekanfaten och D-dursymfonien m. m. Till följd af otillräcklig inöfning kunde dock orkestern ej denna gång fullt häfda sin ställning, hvadan samspel och tonrenhet lämnade ett och annat att önska. Men den sköna D-dur-symfonien är i sig själf alltför rik på musikaliska värden för att de skulle kunna neutraliseras ens af ett mindre lyckligt utförande.

Den därpå följande matinéen blef desto lyckosammare. Såväl Cherubinis tjugande Anacreonouverture som Bachs D-moll-konsert och Alfvéns symfoni i E-dur fingo en mönstergill och inspirerad tolkning, och Hugo Alfvén på dirigentpallen stod här som den segrande fältherrn i spetsen för sina tappra trupper. I Bachs dubbelkonsert hade man nöjet höra professor Zetterqvist och hr Kjellström, hvilkas spel beredde en odelad njutning.

En annan konsert, som naturligtvis bevestades af en fulltalig och hänförd publik var John Forsells landstormskonsert i Gustaf Vasakyrkan till förmån för landstomsbefällets kamraffond. Stenhammars "Sverige" och Rangströms "Bisp Thomas' frihetssång" bildade det förträffliga programmets slutstenar, och dessa mäktiga kompositioner sjöngos med all den bravur och känsla som endast John Forsell förmår.

ARIEL.

Sejon Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITE! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÄENDE VARUMÄRKE
FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS - MANUFAKTUR - & KORTVARUAFÄRER.

resten af smöret. Den blandas där-
efter med brödet och de uppvisade
ägg, soja och närsalt. Smeten af-
smakas med salt och formas till
aflånga kroketter, som doppas i upp-
visade ägg och därefter i stötta skor-
por. Stekas vackert gulbruna i smör,
uppläggas på varmt serveringsfat, gar-
neras med persilja och serveras med
tomatsås och grönsaker.

Potatisufflé (f. 6 pers.). 1
1/4 lit. potatis, 40 gr. smör, 3 ägg,
1-2 dcl. tjock grädd, 1 1/2 tsk. salt,
1/4 tsk. hvitpeppar, 1 tsk. socker.
Till formen: 1/2 msk. smör (10
gr.), 2 msk. stötta skorpor.
Beredning: Potatisen sköljes
och borstas väl, skalas tunt, kokas
och drifves genom purépress. Det
kalla smöret nedröres i moset med
en gaffel tillika med de uppvisade
äggulorna och grädden. Kryddorna
tillsätts och sist nedskäras de till
hårt skum slagna äggvittorna. Mas-
san lägges i en smord och brödbes-
trödd elfast form, beströds med fint
stötta skorpor. Sufflén gräddas i god
ugnsvärme, tills den fått vacker gul-
brun färg, eller omkring 40 min.
Serveras genast den tagits ur ugnen
till bräckt skinka.

»Nej, det gör jag inte alls.» Hon
såg trohjärtadt leende upp på ho-
nom. »Jag är så glad att ni kom,
mycket opassande af mig.»
»Opassande, att göra en människa
en så stor glädje! Om ni visste
hur ensam och olycklig jag kände
mig innan jag kom att tänka på er.»
Han berättade om sina misslyckade
försök att träffa sina vänner och
sitt missmod.

»Men nu bryr jag mig inte om det
längre. Jag är så glad att ni kom,
fröken Gertrud. Jag visste förresten
att ni skulle komma.»
»Åh, hur kunde ni vara så säker?
Vet ni, på Vasagatan bad jag chauff-
ören stanna och tänkte hoppa ur,
men så — ja, jag hade sagt åt tant
att jag skulle gå på teatern med en
väninna, och jag visste inte hvart
jag skulle taga vägen under tiden.»
»Välsignade tant!»
De hade kommit in i salongen och
togo plats.

»Ni har inte varit på operan förr,
fröken Gertrud?» sade han, då hon
undrande såg sig omkring.
»Nej aldrig.»
»Då vet ni inte hvad man skall
göra innan ridån går upp?»
»Nej, hvad då?»
»Jo, då skall man kritisera den
öfriga publiken. Det är förresten
riktigt roligt. Titta på den där herrn
där borta, som konverserar med de
båda damerna på hvar sin sida om
honon. Han ser ut som en tupp i
en hönsgård. Se bara, så viktigt
han ser sig omkring, då han sagt
något!»

»Ja, ni har verkligen rätt.» Ger-
trud skattade uppsluppet.
»Seså, nu är det er tur. Hvad
tycker ni t. ex. den där mycket
jushåriga damen i blekskär klädning
och blekskär hy, närmast liknar?»
»Å, jag vet inte, jo vänta — en
åka.»
Liknelsen var så träffande, att han
måste se på Gertrud om det låg
någon elakhet bakom kritiken, men
det låg endast okynnig humor i hen-
nes leende ögon.

»Ni har inte varit tillräckligt länge
i Stockholm för att få modern frisy-
r, fröken Gertrud. Inte får man ha
håret så där ledigt och lockigt och
vackert med två flåtor kring huf-
vudet. Man skall betrakta håret som
ett omslagspapper i hvilket huvudet
skall lindas in, slätt och jämnt utan
en enda liten bukt. Titta dit bara!»
Han visade på en dam i den beskrifna
frisuren med ett smalt band rundt
om huvudet. »Det är endast den
lilla paketpinnen som fattas, så är
paketet färdigt. Var så god!» Han
gjorde en buggning och en överräs-
kande gest.

»Vi äro allt bra elaka båda två»,
sade Gertrud skattande. »Men roligt
är det.»

Musiken började, och allt annat
tystnade.

Roligt är det — Så barnligt det
lät. Hur gammal kunde hon vara?
Säkert inte öfver 20 år.

Under mellanakten drucko de kaffe
i foyern och pratade om allt mellan
himmel och jord, utom om sig själfva.
De undveko båda att komma med
några förtroenden.

»Hon är verkligen säker, så barns-
lig hon annars förefaller,» tänkte han.
Inte en enda gång hade någon af
dem stött på patrull. Inte en ny-
fiken min, inte en förhastad fråga,
inte en utkastad andytan. De visste
inte mera om hvarandras förhållanden
än då de träffades: hon hette Gertrud
och var på kontor, han hette Len-
nart och var ingenjör.

Sista akten gick. Han satt och
betraktade henne. Medan spelet på-
gick var hela hennes uppmärksamhet
riktad på scenen. Huvudet var böjdt
litet på den smala halsen. Näsan
gjorde profilen litet oregelbunden,
men händerna hade en förtjusande
rundning.

Långsamt vände hon ansiktet mot
honon, och ögonen vidgades frågande
för hans blick. Då logo de båda
mot hvarandra.

Nattluften slog frisk och sval emot
dem, då de kommo ut på trappan
efter föreställningens slut.

Han vinkade åt en bil, som körde
fram till trappan.

Ett ögonblick trodde Gertrud att
han skulle skicka henne ensam hem
i bilen, men så vände han sig mot
hennes.

»Har ni någonting emot att jag
följer er i bilen och ser till att ni
kommer ordentligt hem?»

»Nej.»
Ingendera sade ett ord under fär-
den. Tiden rullade bort under bil-
hjulen, utan att de funno något mer
att säga hvarandra. Det var som
om allt mellan dem redan var pas-
seradt.

Bilen stannade och de stego ur.
Då tog han hennes hand och kysste
den.

»Tack, lilla Gertrud — tack —»
»Tack, Lennart —»

Han såg porten öppnas och slutas
om henne, och så lät han bilen åter
köra.

Slut.

INTERMEZZO FRÅN VT- TERSTA SKÅREN.

För Idun af P. T. H.—11.

Den lilla, röda stugan på Haf-
skäret sviktade i sina fogningar, ty
sedan trenne veckor hade en nord-
ostlig storm varat och vrått halvet
in öfver skäret, där de båda unga
målarunglingarna slagit sig ned för
att fjärran från emerverande stads-
lif helt ägna sig åt det konstnärliga
arbetet och fullfölja sina marin-
studier. Och alltsedan stormen börjat
rasa, stod Olle på verandan och ar-
betade med en stor duk, som skulle
ställas ut på konstföreningen. Det
föreföll, som om hafvets hela energi
suggererat honom, ty han arbetade
så länge dimmorna höllo sig borta och
solen sparsamt lyst fram. Man var
ju långt inne i oktober, och dagarna
började bli allt kortare.

Jeremias, det var den andra unge
konstnären, höll sig däremot inom-
hus och mediterade dagarna igenom
framför den öppna spiseln inne i
stugan. Hafvets dån mot klipporna
irriterade honom, och dimmorna blef-
vo hans skräck. Och när så fyrarnas
mistlurar tjöto nättarna igenom,
drömde han om den yttersta dagen
och domsbasunerna. Olle kallade ho-
nom lat och feg, men Jeremias teg
och rökte sin långpipa. Hvarför skulle
han arbeta, när han aldrig ändå
fick sälja? Det var bara Olle, som
hade tur. Kanske mest för att han
målade konventionellt. Men han hade
ju blifvit stöpt i akademisk-form, och
Jeremias hade aldrig gått i någon
målarakademi. Han var ursprunglig
och själfständig. Och därför borde
han hängas, sade Olle. Man måste
ju i första rummet lefva. Idealen
fick man allt lägga på hyllan. Jere-
mias kallade däremot Olle för tapet-
fabrikör, med rätta, ty Olle utvecklade
en ohygglig energi i sitt konst-
närliga arbete. Hans duk »Haf i
storm» började redan nalkas sin full-
bordan, och han bad till Gud, att
stormen måtte fortifara ännu ett par
dagar. Och det såg nästan så ut.

Det var på dagen tre veckor, sedan
den nordostliga stormen brutit ut, och
för första gången under den tiden
hade Jeremias fattat penseln för att
göra en liten studie. Han stod också
på verandan och målade, hastigt im-
pulsivt. Det föreföll, som om han
i tre veckor blott tänkt, känt och
iakttagit, ty på några timmar hade
han gjort sin lilla studie färdig,
säkert och målmedvetet. Det var
också hafvet i storm men en enkel
liten duk utan stora och anspråks-
fulla åthäfvor. Men ett litet mäs-
terverk af fin och intim konst.
Det måste Olle inom sig medge.

Det var i det ögonblicket, som de
båda konstnärerna för första gången
på hela denna tid fingo se ett segel
i fjärran. Det syntes därborta i ös-
ter som en hvit prick, men kom allt

P. M. för hrr affärsmän.

VINSTEN ÖKAS GENOM

kundkretsens utvidgning. Den billigaste,
snabbaste och säkraste vägen att nå nya
kunder är

EN ÄNDAMÅLSENLIG ANNONSERING

i därtill lämpliga organ. En annons

I IDUN

har icke blott värde för dagen: den faller
i ögonen på köpare än längre tid, ja, i tu-
sentals fall hela året. Landets mest er-
farna annonsörer annonsera också därför re-
gelbundet i IDUN.

Pensionsförsäkring.

Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner till efterlevande änkor och barn.
Inträde är öppet för hvarje svensk undersåte, som med afseende å hälso-
tillstånd prövas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas
från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom
revers eller ock årliga premier.
All vänt tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen un-
der den persons lifstid som betingat pensionen. Pensionstillväxten utgår f. n.
med 4.5 procent för år & det betingade pensionsbeloppet.
Prospekt portofritt Adress: Storkyrkobrinken 11, Stockholm.

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 31 december 1914.

Tillgångar:	Skulder:
Kassabehållning 2,773,571:26	Aktiekapital 16,000,000:—
Obligationer 11,467,141:50	Reservfond 5,300,000:—
Fastigheter o. inventarier 5,218,890:10	Dispositionsfond 200,000:—
Reverser mot säkerhet... 60,148,607:33	Pensionsfond 197,818:36
Växlar 32,992,075:04	Depositions- o. Kapitalr. 58,094,233:77
Kreditiv o. Löpanderäk- ningar 12,623,366:34	Sparkasseräkning 29,022,813:14
Hos inhemska banker ... 1,241,441:02	Giro- och Löpande räkn. 11,923,727:89
» utländska banker ... 1,740,645:25	Postremissväxlaräkning... 2,631,778:58
A andra räkningar..... 5,327,475:58	Till inhemska banker ... 1,540,099:19
	Af utländska banker ins. 573,584:58
	A andra räkningar..... 8,049,157:91
Kronor 133,533,213:42	Kronor 133,533,213:42

närmare, och dess kamp mot storm
och haf verkade på de båda på Haf-
skäret fruktansvärd.

Olle var den första som bröt tystna-
den:

»Men hvarför i Herrans namn ha de
inte lots ombord. Härnere måste de
ju stranda. Segelrännan är ju där-
borta vid fyren, och nu drivas de
hit. Men för t—n. Det blir ett ut-
märkt staffage i förgrunden på min
tafva.»

Och han började måla.
Jeremias stod tyst och såg med
en underlig blick bort mot skeppet,
som kämpade därborta. Han stred
inom sig själf mot att njuta detta
skepps kamp mot hafvet rent konst-
närligt och fullfölja sin studie, el-
ler att söka komma till undsätt-
ning. Men så fattade han sitt beslut.
»Olle, vi sätta ut båten och kom-
ma dem därute till hjälp. Jag kän-
ner farvattnen och kan lotsa dem.»
Olle skakade på huvudet.
»Är du galen. Gå ut i denna storm
med vår båt. Ahnej, man aktar sig.
Och nu har jag inte tid. Skall an-
vända motivet.»

Han vände sig bort och målade på
och hörde inte Jeremias replik:
»Du vill vänta tills skeppsbrott
skett. Gratulerar ditt goda hjärta.»
Och med dessa ord sprang han ner
till båtuset och gjorde i ordning
skötbåten.

Olle mumlade efter honom, »Gal-
ning», men skakade på huvudet med-
lidsamt. Jeremias var då ingen konst-
när, som kunde försumma att konst-
närligt njuta ett sådant tillfälle som
detta. Men nu såg han Jeremias
sticka ut till hafs. Han kryssade
ut, och båten stampade upp mot
den höga sjön, som ville vräka ned
den våghalsige seglaren. Ombord på
skeppet hade man fått syn på ho-
nom och höll kurs ditned. Man hade
upptäckt skären och förstod den far-
liga situationen. Snart skulle dim-
man falla på, och man var rädd-
ningslöst förlorad.

(Forts.)

Så ser det ut

det äkta, sedan 25 år
tillbaka bekanta Ka-
threiner-paketet. Ka-
threiner säljes ej i lös
vikt, ej heller i malet
tillstånd och ären ut-
märkt dryck, både
billigare och hälso-
sammare än bönkaffe.
Drickes därför i hela
världen av millioner
människor. Begär ut-
tryckligen

Kathreiner

Kvaliteten
faller utslaget.

En hyperelegant

praktisk nyhet som
särdeles väl lämpar
sig till vängåfva är
den patenterade
sockergriparen
"TRIPLEX"

Pris pr st.
försillfrad
Kr. 2.50.

Till salu i alla först-
klassiga nysilfver- och
bosättningsaffärer.

Agenter antagas där
vi ej äro representerade.

A.-B. Numa, Kungl. Hofleverantör.
STOCKHOLM.

Se med Edra egna ögon att Ni får Mazettis ögon

Ni är då säker på att alltid erhålla en delikat, kraftig och hälsosam cacao.

Varnas för efterapningar af påse och etikett!

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA.
 J. B. Omöjligt att bestämma tidpunkt.
 Dur. Sammelsurium!
 Maria. Kan ej användas.
 Inga. Det redan befintliga versöfverflödet hindrar oss.
 Georg Bermann. Se ofvan!
 Nemo Alexander. »Fantasiens föll i papperskorgen.
 Heffi. Blott upprepning af hvad som redan uttalats.
 Anne-Marie. Får afhämtas.
 Berte. Blef makulatur.
 Egil. Det är inte godt att afgöra efter läsningen af dessa få rader.
 C. Kan ej användas.
 S. C. Konserterångerska. Får återhämtas.
 Prenumerant. Absolut odugligt tyvärr.
 Sven Björse. Uppslaget är nog något att göra af, men inte har ni lyckats få mycket ur det. Det är för ytligt, för litet fördjupadt, endast någon enstaka gång en liten glimt längre in. I förbifarten: det är ohöfligt att skicka manuskript med så oläslig och vanvårdad piktur. Man vill inte själf ta sig tid att skriva läsligt, men man fordrar att adressaten skall ta sig tid att tyda kråkfötterna. Avis aux auteurs!
EXPEDITIONENS BREFLÅDA.
 »Lilly 21 år.» Frågan kan införas som annons. Likvid 2 kr. i post-anvisning.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när ni svarar på annons om ledig plats.

VAL REKOM. BARNSKÖTERS KOR erhålla platser genom Sthlms stads Arbetsförmedling, Regeringsgatan 107. Exp.-tid 9-4, lördag. o. helgdagsaft. 9-2. Riks. och allm. telef. 4047.

FRANSYSKA. bildad, erhåller plats att undervisa i sitt modersmål å landet, 1 febr.-1 juni. Svar till »Fransyska», Iduns exp., Sthlm.

BARNSKÖTERS KOR önskas för 4 barn. Fria resor. Svar med rek. o. lönepret. till Fru Elgenstierna, Brunflo (Jämtland).

LÄRARINNA, undervisningsvan o. välrek. önskas genast för 3 barn 8, 7 och 6 år. Lärarinnan bör äfven öfvervara barnens vård samt mot särskild ersättning utföra renskrifning. Svar med betygsafskr. foto o. löneanspr. till Friherrinnan Koskull, Engaholm, Älvesta.

MOT FRITT VIVRE önskas genast enkel, bättre flicka att hjälpa husmoder se efter 15 mån. gammal flicka. Duglig ensamjungfru finnes. Svar till »Pålitlig och barnkär», Iduns exp.

UNDERVISNINGSVAN LÄRARINNA erhåller den 10 febr. plats i enkelt landbrukarehem i södra Skåne för att meddela undervisning åt en 9-årig flicka i elementarskolas första klasser. Svar med betyg, ref., lönepret. samt foto till »S. S.», Iduns exp.

BARNFRÖKEN, kunnig i sömnad och något matlagning, med godt sätt emot barn och som förut innehaft dylik anställning, får plats i familj i Göteborg att sköta 2 barn 4. o. 6 år. (Jungfru finnes.) Goda ref. fordras. Svar med betyg och foto samt uppgift på ålder, kunskaper och lönepret. till »V. L. S.», Nord. Annonssb., Göteborg.

SNÄLL, ALLVARLIG, bättre flicka önskas som ensamjungfru under husmoders ledning. Ngt kunnig i sömnad önskligt. 2 pers. hushåll. 15 kr. i mån. Svar till »A. M. B.», Iduns exp.

BARNFRÖKEN. En elementarbildad, barnkär flicka, helst någon som genomgått Kindergarten. Önskas som vårdarinna å två små flickor i åldern 3 1/2 och 1 1/2 år. Svar med betyg, foto och ref. till »G. M.», Svenska Te. grambyråns Annonssafdelning, Göteborg.

I GODT HEM på landet å egendom i närheten af Sthlm, får bättre, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning o. s. v., plats som husmors verkliga hjälp. Medlem af familjen. Yngre jungfru finnes. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsgat. 34, Sthlm.

I DALARNA i godt hem å egendom i närheten af stad får musikalisk undervisningsvan lärarinna plats. att läsa efter samskolans kurser 4-2-1 klassen med tre flickor. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsgat. 34, Sthlm.

BÄTTRÉ FLICKA, ordentlig, anspråklös o. stillsam, ej rädd för arbete, o. som vill åtaga sig en husjungfrus göromål, något sykunnig, får plats i god familj i Sthlm. Bget rum. Ej familjemedlem. Goda vittor fordras. Vidare pr rikst. 12860 mellan kl. 10-1. Svar till »L.», Iduns exp.

Medelålders Husföreståndarinnan,

som är kunnig i matlagning och van att på eget ansvar sköta ett hushåll, kan snarast få öfvertaga pensionatvården vid Klädesfabriken i Svängsta, om betygsafskrifter m. m. dit insändas.

En pålitlig, barnkär flicka

i 20-årsåldern som är villig vara husmodern behjälplig vid skötseln af två barn (det ena 6 år, det andra 4 mån.), sökes af köpmansfamilj i en af Skånes större städer. Den beträffande bör äga vana i barnskötsel och vara villig deltaga i andra lättare göromål i hemmet. Platsen är att tillträdas snarast. Svar med uppgift å lönepret. och förut innehafta platser samt nelst åtföljdt af foto torde sändas under märke: »Barnsköterska», Iduns exp.

Kvinnlig Tandläkare

önskas som assistent nu genast. Svar till »Tandläkare», Göteborgs Handels- o. Sjöf.-tidn., Göteborg.

Barnfröken

med goda betyg, helst kunnig i sömnad (ev. pianoektoner) ernåller plats i god familj. Svar till »Familjemedlem Vestkusten» Svenska Telegrambyrån, Göteborg.

Hushållerskeplatsen

vid lasarettet i Varberg förklarar ledig till ansökan att tillträdas den 1 februari 1915.

Arlig lön 500 kronor, fri bostad (2 möblerade rum) och allt fritt. Betyg, åtföljda af till Lasarettetsdirektionen i Varberg ställda ansökningar, skola senast den 14:de januari vara insända till lasarettkontoret, hvarest upplysningar om platsen tillhandahållas.

LASARETTSDIREKTIONEN.

PLATSSÖKANDE

BARNSKÖTERS KOR, som genomgått utbildningskurs i Sällskaps- Barnvårdsanstalt finnes anmälda å Sthlms stads Arbetsförmedling, Regeringsg. 107. Riks och allm. telef. 4047.

JEUNE Fille Française, diplômée, bonne éducation, sachant l'anglais, désire situation dans famille. Répondre: »Française O. D.», Bureau du Journal Idun, Sthlm.

SPRAKKUN. exam. sjukgymnast önskar nästa sommar arbete vid badort eller i familj, det senare event. geast. Svar till »S.», Tidningskont., Karlavägen 8, Sthlm.

UNG SMÅSKOLLÄRARINNA med realskolex. önskar plats i familj som guvernant. Praktik från små- och folkskola. Svar till »Exam.», Sthlm 1912, Sala p. r.

UNG TYSKA af bättre familj, kunnig i sömnad, van vid barn, önskar plats hos fin familj som sällskap och hjälp. Ref. finnes. Svar till Emma Jördens, Järrestad.

GUVERNANTSPLATS sökes af studentiska med goda betyg och undervisningsvana. Undervisar nybörjare i piano. Moderat lön. Tacksam för sv. t. »Energisk», Iduns exp. f. v. b.

SJUKGYMNAST. med goda betyg och rek., önskar komma i familj för att mot massage lära hushåll. Genomgått sjukvårdskurs. Svar till »21 år», Iduns exp.

DUGLIG, HUSHÅLLSKUNNIG, 29-årig prästdotter önskar plats som hushållsfröken eller husföreståndarinnan. Lön 20 kr. pr mån. Svar till »Smålandska», Iduns exp.

SOM HUSHÅLLSELEV önskar ung, bildad flicka, som förut genomgått husmoderskurs, komma i treflig familj där ungdom finnes. Svar till »Prästgård», Hammenhög p. r.

FÖRLÖFVAD FLICKA önskar mot fritt vivre komma i familj för att under skicklig husmoders ledning lära och deltaga i hushållsgöromål. Svar till »19 år», Hudiksvall p. r.

ENKEL, BILDAD musikalisk flicka, som genomgått husmodersskola, önskar plats i god familj som sällskap och hjälp. Tacksam för svar till »Januari 1915», Örebro p. r.

UNG BÄTTRÉ FLICKA, som genomgått hushållsskola, önskar plats å större herrgård för att deltaga i alla inom hemmet förekommande göromål. Svar till »Huslig», Råsunda p. r.

UNG, BÄTTRÉ FLICKA, kunnig i handarbete och linnesömnad, söker plats i familj som husmors hjälp, helst omkring den 1 febr. Tacksam för svar till »Norrländska 21 år», Iduns exp. f. v. b.

ENKEL, BILDAD FLICKA, kunnig i alla göromål, önskar plats i godt hem i Stockholm el. dess närhet. Svar till »Smålandska 20», Iduns exp. f. v. b.

FÖRLÖFVAD landbrukaredotter önskar under några månader mot betalning komma under skicklig husmoders ledning för att deltaga i alla inom ett hus förekommande göromål. Svar med prisuppgift pr manad under sign. »Snarast», Borgholm p. r.

UNG FLICKA önskar plats i god familj för att lära matlagning och ett nems skötande. Svar till »Arbetsam» under adr. S. Gumaelii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

SJUKVÅRDSKUNNIG FLICKA med sarskildt goda rek. önskar plats el. vakning. Svar till »M.», Iduns exp., Sthlm.

PLATS, helst att sköta skolhushåll eller förestå mindre hem där husmor saknas, önskas snarast möjligt af bildad, 30-årig fru, som genomgått högre handarbetslärarinneseminarium. Svar till »E. A.», Skarhult.

PLATS SÖKES AF 22-ÅRIG SKANSKA af bildad familj som hjälp o. sällskap af husmor o. barn i bildad familj. »familjemedlem. Svar till »Skånska», Helsingborgs-Postens kontor, Hlsbrg.

ANSPRÅKSLÖS BÄTTRÉ FLICKA, som genomgått hushållsskola, önskar plats. Svar till »G. B.», Katrineholm p. r.

25 ÅRS, BÄTTRÉ, anspråklös flicka önskar plats i god familj i Norra Sverige som husmors verkliga hjälp där jungfru finnes eller hjälp till grofsysslor erhåles. Har genomgått husmoderskurs och är för öfrigt kunnig i allt hvad som förekommer i ett hem. Vid lön fastes mindre afseende, huvudsakligast ett godt betöande. Svar emot oss tacksamt till »Familjemedlem», Postfack 28, Kalmar.

ELEMENTARBILDAD FLICKA, som efter ettårig skolkökskurs med utmärkta vittor genomgått Göteborgs Nya Husmodersskola, önskar mot fritt vivre för praktiks vinnande komma till prästgård eller större egendom för att deltaga i alla inom ett större landhushåll förekommande göromål. Svar till »R. L.», Lysekil.

Referenser: Kyrkoherde Fritz Lüsich, Lysekil, Fröken Elvira Friberg, Södra Allégatan 2A, Göteborg (Föreståndarinnan för Göteborgs Nya Husmodersskola).

LÄRARINNA, undervisningsvan, musikalisk med goda betyg, söker plats. Svar: »Vårterminen 1915», Iduns exp., Sthlm.

I GODT HEM, där jungfru finnes, sökes plats af bättre, hushållsvan 28 års flicka. Kunnig i matlagning, bakning, syltning o. s. v. Goda betyg. Svar: »Ej rädd för arbetet», Iduns exp., Sthlm.

LÄRARINNA med några års praktik önskt. till vårterm. plats i fam. Lägre stadiet, högst kl. IV; ej engelska, musik. Jämte underv. på lägsta stadiet äfven villig delt. i enklare lönesysslor eller skrivarbeten. Små lönepret. Sv. t. »Y. N.», Göteborg 7, p. r.

LÄRARINNA, sällskap och hjälp i hemmet önskas för en flicka i 1 klass från 15 jan. Svar med betygsafskrift till »Godt hem» under adr. S. Gumaelii Annonssbyrå, Sthlm, f. v. b.

SYKUNNIG, bildad flicka som genomgått en kurs i späda barns vård önskar plats. Svar till »20 år», Lund p. r.

HUSA önskar plats i liten familj. Kunnig i servering o. dukning. Fina betyg och rekomm. finnes från föregående platser. Svar till 20 år, Iduns exp., Sthlm.

UNDER PRÄKTIG husmoders ledning önskar ordentlig bättre flicka plats i familj att vara behjälplig med hushållet. Van i sjukvård och kontorsgöromål. Vill anses som familjemedlem. Någon lön önskvärd. Svar till »Blekingsflicka», Karlshamn p. r.

SOM SÄLLSKAP OCH HJÄLP önskar bildad, fransktalande flicka af god familj plats i finare familj eller hos ensam dam, helst i Stockholm. Äger förmåga göra ett hem glad och trefligt. Hemma i all slags sömnad och för öfrigt allt som hör till ett finare hushåll. Svar till »Berest», Iduns exp. f. v. b.

ELEMENTARB. FLICKA önskar plats att läsa med barn för inträde i lärover. lägre klasser. Villigt att underv. nyb. i musik. Svar till »S. R.», Norrköping p. r.

UNG, BILDAD FLICKA, som genomgått hushålls- och sjukvårdskurs och är kunnig i alla inom ett hem förekommande göromål, söker plats i god familj. Någon liten lön önskvärd. Svar till »Familjemedlem 1915», Iduns exp.

ENKEL, BILDAD, hushållsvan flicka söker plats i familj (inom Norrland) som husmoders verkliga hjälp. Ref. finnes. Svar till »21 år 1915», Tidnkont., Karlavägen 8, Sthlm.

Ung bildad italienska

af god familj söker plats ant. som sekreterare eller i familj. Italienska, franska, tyska. Bästa ref. Tyskland, Italien. Närmare underrätt: Mme Franzoni de Beaumont 208 via Saragossa Bologna, Italien el. Stockholm A. T. Kungsh. 1307 före kl. 2.

INACKORDERINGAR.

INACK. kan erhållas i prostgård för 1 å 2 flickor, som önska undervisning i hushåll eller vanliga skolämnen enligt allm. lärov. kurser; tillfälle gifves att deltaga i konfirm.-undervisning. Svar till postinstan Mählén, adr. Närtuna. Riks Närtuna 5.

I VERKLIGT GODT HEM (helst med stort umgänge) önskar bildad, ung flicka komma för att lära hushåll samt vara som hjälp och sällskap. Nära ett års vistelse i Tyskland. Är villig att betala något. Svar till »Familjemedlem», Tidningskontoret, Karlavägen 8, Stockholm.

GOD INACKORDERING i bildad familj för en eller två unga flickor (deladt rum), Centralt läge. Goda ref. Svar till fru Elma Lönegren, Kungsgat. 48, Sthlm.

I VACKER, HÄLSOSAM TRAKT med goda kommunikationer i Södra Sverige erbjudes inackordering för 1 å 2 damer hos änkefru, som önskar sällskap. Personer med smak för läsning (äfven utländska språk) och musik hafva företräde. Ref. önskas och lämnas. Svar till »I. S. 1915» under adr. S. Gumaelii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

VID MARGARETA SLOJÖD och HUSMODERSKOLA är stor efterfrågan på utexaminerade hushållsfröknar. Elevor mottagas året om. Begär prospekt. Adr. Filipstad. Rikst. 48.

INACKORDERING för en flicka kan erhållas på nyåret med deladt rum hos fru Maria Planting-Gyllenbåga, Artillerigat. 28 A. III. Allm. tel. 22223.

För studerande ungdom

finnes tillf. till god inack. Centralt för flera af våra bästa läroverk. Bästa omvårdnad! Nutida bekväml., fina ref. Moderata pris. Rikst. 10462 eller skriftl. till »Godt hem», Iduns exp., Stockholm.

TRISHULT Hvilo- och Rekreationshem,

Landsbro. Tel. 3. 850 fot ö. hafvet. Vacker skogstrakt. Rekommenderas för trötta, konvalescenter och nervösa. Begär prospekt. ANNA FORSBERG, sjuksköterska.

Konvalescenthem för barn

beläget 300 fot öfver hafvet i skogrik trakt vid Boråsbanan, mottager klena o. friska barn för rekreation. De som önska deltaga i vårterminens skolundervisning torde snarast låta anmäla sig. Barn mottagas under ferierna. TYRA RINMAN, utex. sjuksköterska. Adr. Önnered, Landvetter.

Barnsköterskekurs

vid Flensborgska Vårdanstalten för späda barn i Malmö börjar den 1 mars 1915. Kursen är ett-årig. Sökande torde före den 1 februari 1915 till Anstaltens öfverläkare inlämna sina till dess Styrelse ställda ansökningshandlingar. För antagning till elev fordras med läkarebetyg styrkt godt hälsotillstånd, fylda 18 år och elementarskoleutbildning (betygsafskrifter). Afgiften 150 kr. erlägges vid antagningen. Närmare upplysningar meddelas af Husmodern.

ÖFVERLAKAREN.

Gymnastikdirektörsexamen
afläggdes efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Göteborgs Gymnastiska Institut,
längsta och fullständigaste specialkurs i
Sjukgymnastik och Massage,

Doktor A. Kjellbergs
kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt! Stockholm.

Kurs i Massage och Sjukgymnastik
STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNASIUM-INSTITUT

Orchidéa.
Bästa medel för erhållande af hvit
hals och hvita armar. Pris kr. 5:50.

ROYAL WINDSOR
Det berömda
hårstärkande vattnet.
Gifver grått hår dess ursprungliga färg.

OATINE,
denna kraftiga, snö-
hvita naturprodukt,
framställd af ren
hafre, uppriskar huden

friska engelska teinten. Akta Oatine-
Cremer i hvit burk med grönt lock: pris

Östermalms Sjuk- och Hvilohem,
12 Floragat. 12, 2 tr. (hiss) Stockholm
Rikst. 97 52 Allm. tel. 97 55.

Vårda håret, om det är sjukt eller
friskt, och använd
Zivertz' Extrait Vegetal

Doktorinnan Vilma Erikssons
Hvilohem,
beläget 15 min. skogsväg från Arvika.

Annonsera i Idun!

Röda o. ömkyllda

händer o. fötter, äfven flerårig
frost behandlas endast med Gull,

Bibehåll håret
blondt

och använd hårvattnet "Charme".
Atergifver ljusst hår som mörknat dess

Kolgården vid Värtan
H.G. SÖDERBERG'S IMPORT A.B.
1MA ANTRACIT, HUSHÅLLSKOL & KOKS

Utmärkta organ
för annonsering i landsorten
äro följande tidningar:

- Arvika: Arvika Nyheter.
Avesta: Avesta-Posten.
Borlänge: Borlänge Tidning.
Borås: Borås Dagblad.
Falkenberg: Falkenbergs-Posten.
Falun: Falu-Kuriren.
Halmstad: Hallandsposten.

Elsa Philips Husmodersskola,
Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
börjar sin 14de termin för bildade unga flickor den 20 jan. 1915.

BENNINGE HEMSKOLA
Rikst. Adr.: Strengnäs. Allm. tel.
Vårtermin 11 Jan.-24 April.

Kvinnliga Gymnastik-Sällskapets
öfningar å Kongl. Gymn. Centralinstitutet (Hamngatan 19).

Elisabeth Östmans Husmoderskurs.
Grundad år 1902.
Vegetariska förmiddagskursen, med arbete tre förmiddagar i veckan fr. kl. 10-3, börjar den 1 februari kl. 10 f. m.

Joh. Lundström & Co A.-B.
KUNGL. HOFLEVERANTÖR.
Prima Antracit
HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETTER

A.-B. Sankta
Birgitta-Skolan
Regeringsgatan 19-21,
R. T. 14 108. STOCKHOLM. A. T. 5190.

Strängnäs Huskollsskola.
Ny husmoderskurs börjar den 25 jan. Undervisning i matlagning, bakning

Husmodersskolan i Lund
börjar sin fjärde kurs den 20 jan. 1915. Prospekt och upplysningar

Göteborgs Nya Husmodersskola,
S. Allégatan 2 A. Rikst. 106 24.
HUSMODERSKURSEN börjar den 28 januari. Grundlig och

LEKTIONER I LINNESÖMNAD
(äfven skjortor, blusar, underkjolar och barnkläder.)

Torshälls kvinnliga trädgårdsskola, Leksand.
8de kursen för ord. elever 1 apr.-31 okt. Prospekt och refer. på begäran.

Specialskolan för väfning och växtfärgning,
Riddaregatan 7 B. Stockholm,
mottager elever på alla stadier. Meddelar undervisning i praktisk och teoretisk

Doktorinnan Bergmans Målarskola.
Elever mottagas i Porstlins-, Olje-, Akvarell- och Gobelinnämning.

Örebro Kindergartenseminarium.
Kurser för utbildandet af Kindergartenedarinnor samt uppfostrarinnor i hem, barnhem, barnkrubbor m. m.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola
och Flickpension i Stockholm (f. d. Villa Hult)
mottager elever äfven den 1 och 15 februari. Skolans ämnen omfattar Hus-

Alfh. Rystedts Husmodersskola
ÖREBRO - tel. 976.
Börjar nya kurser den 15:e jan. Undervisning meddelas i allt som hör

Turkiska badet,
i Malmstorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel

BRUNKEBERGS-
TEATERN
Alltid veckens
bästa nyheter!
Idun utgives denna vecka
i A och B.